

แบบรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร
ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

อำเภอ ไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๑

ระดับความสำเร็จของการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ปี๒๕๖๒ - ๒๕๗๐

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๗
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๗
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรเกษตรกร	๑๑
๑.๓ สินค้าอุกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๑๔
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๑๔
๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว	๑๔
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	
๒) ปริมาณผลผลิต	
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	
๔) ปฏิทินการเพาะปลูก	
๕) ต้นทุนการผลิต	
๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด	
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	
๑.๔.๒ ชนิดสินค้า มันสำปะหลัง	๒๒
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	
๒) ปริมาณผลผลิต	
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	
๔) ปฏิทินการเพาะปลูก	
๕) ต้นทุนการผลิต	
๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด	
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	
๑.๔.๓ ชนิดสินค้า อ้อย	๓๒
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	
๒) ปริมาณผลผลิต	
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	
๔) ปฏิทินการเพาะปลูก	
๕) ต้นทุนการผลิต	
๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด	
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	
๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๓๘
๓. การจัดทำ TOWS Matrix	๔๑

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๒.๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

(๑) เกษตรกร

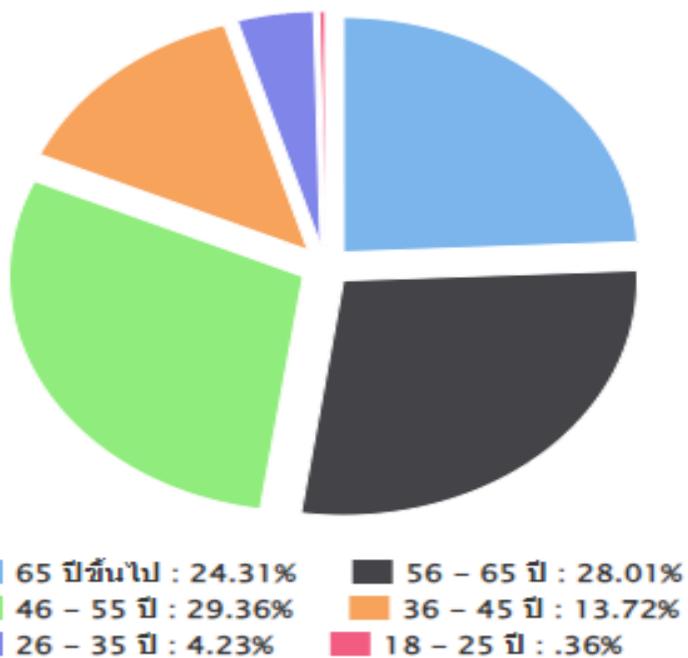
(๒) ครัวเรือนเกษตรกร

อำเภอไทยเจริญมีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๖,๗๕๓ ครัวเรือน โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๗๒ รองลงมาอายุระหว่าง ๔๖-๖๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕๔ อายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๔๓ อายุระหว่าง ๓๖-๔๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๖ อายุระหว่าง ๒๖-๓๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔.๕๒ อายุระหว่าง ๑๙ - ๒๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๓ ตามลำดับ ตารางที่ ๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑,๖๗๓	๒๑.๗๒
๔๖ - ๖๕ ปี	๑,๙๓๘	๒๗.๕๔
๓๖ - ๔๕ ปี	๒,๐๓๒	๓๐.๔๓
๒๖ - ๓๕ ปี	๙๔๐	๑๕.๓๖
๑๙ - ๒๕ ปี	๒๙๓	๔.๕๒
รวม	๖,๗๕๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖

แผนภูมิแสดงจำนวนครัวเรือนของเกษตรกร อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ภาพที่ ๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอไทยเจริญมีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๖,๖๗๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๔๘ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๒๔๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๒ %

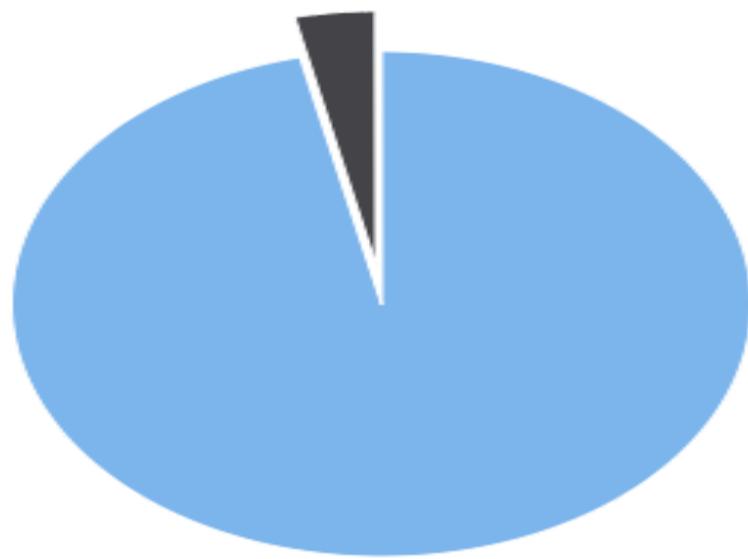
ตารางที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๖,๖๗๘	๙๖.๔๘
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๔๔	๓.๕๒

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนภูมิแสดงร้อยละการประกอบอาชีพ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

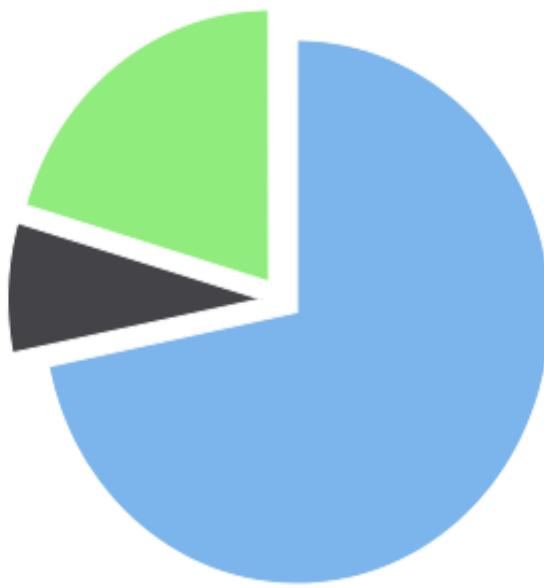
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอไทยเจริญ ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๔,๘๖๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๔๓ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์ชั่วคราว) จำนวน ๑,๖๗๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๔๖ และเช่า จำนวน ๖๓๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗.๗๑ ตามลำดับ

ตาราง ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๔,๘๖๗	๗๑.๔๓
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์ชั่วคราว)	๑,๖๗๑	๒๐.๔๖
เช่า	๖๓๐	๗.๗๑

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตรพ.ศ. ๒๕๖๖)

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินอำเภอไทรโยค จังหวัดปทุมธานี
 (ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร อำเภอไทรโยค พ.ศ. ๒๕๖๖)

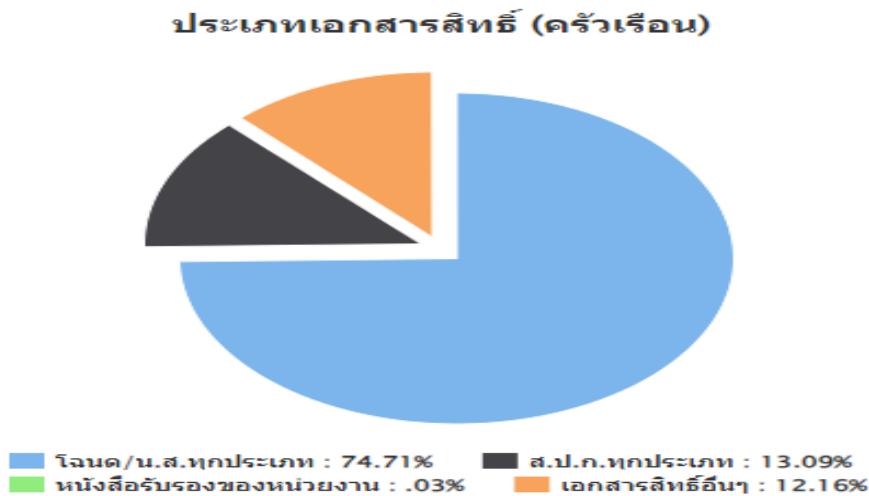
(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง)

เกษตรกรอำเภอไทรโยค มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๗๑ เอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐๙ หนังสือรับรองของหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓ เอกสารสิทธิ์อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๖

ตารางที่ ๔ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอไทรโยค จังหวัดปทุมธานี

ประเภทเอกสารสิทธิ์(ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก.ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์ อื่นๆ	
๔,๗๑๓	๘๒๖	๒	๗๖๗	๕,๕๖๖

แผนภูมิแสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอไทยเจริญ

ภาพที่ ๕ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตรพ.ศ. ๒๕๖๖)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอไทยเจริญ มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๓ กลุ่ม มีสมาชิก ๙๐ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๒๓ กลุ่ม สมาชิก ๗๖๐ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๒ กลุ่ม สมาชิก ๔๕ ราย วิสาหกิจชุมชน ๘๖ แห่ง สมาชิก ๑,๖๑๐ ราย สหกรณ์จำนวน ๒ แห่ง สมาชิก ๘๒ ราย และกลุ่มเกษตรกร ๗ กลุ่ม สมาชิก ๒๐๔ ราย

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
คำเตย	๑	๕๐	๖	๑๔๑	๐	๐	๒๒	๓๙๓	๐	๐	๓	๑๕๐
คำไฝ	๐	๐	๔	๑๖๘	๑	๒๐	๒๐	๔๒๕	๐	๐	๑	๑๐
ไทยเจริญ	๑	๓๐	๖	๑๙๗	๑	๒๕	๙	๑๙๓	๑	๓๕	๑	๑๐
น้ำคำ	๑	๑๐	๕	๑๕๘	๐	๐	๑๙	๓๑๕	๐	๐	๑	๑๙
ส้มผ่อ	๐	๐	๒	๕๖	๐	๐	๑๖	๒๙๔	๑	๔๗	๑	๑๙
รวม	๓	๙๐	๒๓	๗๖๐	๒	๔๕	๘๖	๑,๖๑๐	๒	๘๒	๗	๒๐๔

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอไทยเจริญ พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอไทยเจริญ มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๑ ศูนย์ศูนย์จัดการศัตภพีชชุมชน ๕ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๕ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๕ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๑ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตรอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศดปช.	ศบกต.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
คำเตย		๑	๑	๑	๑				
คำไฝ่		๓	๑	๑	๑				
ไทยเจริญ		๒	๑	๑	๑				
น้ำคำ	๑	๓	๑	๑	๑	๑	๑		๑
ส้มผ่อ		๑	๑	๑	๑				
รวม	๑	๑๐	๔	๔	๔	๑			๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอไทยเจริญ พ.ศ ๒๕๖๖

(๗) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอไทยเจริญ มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๖๙ คน โดยมีเกษตรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๔๘ ราย หมอดินอาสา ๕ ราย ปศุสัตว์อาสา ๕ ราย ประมงอาสา ๕ ราย ครูบัญชีอาสา ๕ ราย ฝนหลวงอาสา ๑ คน อย่างไรก็ตามอาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอไทยเจริญจังหวัดยโสธร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
คำไฝ่	๑	๑	๑	๑	๑	๙			
น้ำคำ		๑	๑	๑	๑	๑๒			
ไทยเจริญ		๑	๑	๑	๑	๖			
คำเตย		๑	๑	๑	๑	๗๗			
ส้มผ่อ		๑	๑	๑	๑	๘			
รวม	๑	๔	๔	๔	๔	๔๘			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอไทยเจริญ พ.ศ ๒๕๖๖

(๒) ประชณ์ชาวบ้าน

อำเภอไทยเจริญมีประชณ์ชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชณ์ชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชณ์แต่ละคน ซึ่งในอำเภอไทยเจริญมีประชณ์ชาวบ้านจำนวน ๗ คน

ตารางที่๘ แสดงข้อมูลประชณ์ชาวบ้านอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
น้ำคำ	๑	นายประยูร ปันทอง	ม.๕ ต.น้ำคำ อ.ไทยเจริญ จ.ยโสธร
ส้มผ่อ	๑	นายเฉลิม ใจน้อย	ม.๖ ต.ส้มผ่อ อ.ไทยเจริญ จ.ยโสธร
คำเตย	๒	นางนาคแก้ว คำสอน	ม.๗ ต.คำเตย อ.ไทยเจริญ จ.ยโสธร
		นายประเทือง ตาสว่าง	ม.๗ ต.คำเตย อ.ไทยเจริญ จ.ยโสธร
คำไผ่	๒	นายสุทธดี สิงห์โยค	ม.๘ ต.คำไผ่ อ.ไทยเจริญ จ.ยโสธร
		นายคงศักดิ์ ปวงสุข	ม.๒ ต.คำไผ่ อ.ไทยเจริญ จ.ยโสธร
ไทยเจริญ	๑	นายทศพร พรมจันทร์	ม.๕ ต.ไทยเจริญ อ.ไทยเจริญ จ.ยโสธร
รวม	๗		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอไทยเจริญ พ.ศ ๒๕๖๖

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลน้ำคำ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายประยูร ปันทอง อายุ ๕๐ ปี

หมู่ ๕ ตำบลน้ำคำ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

สถานการณ์ของพื้นที่ : เกษตรกรในพื้นที่ตำบลน้ำคำ ส่วนใหญ่ปลูกข้าว ร้อยละ ๙๐ อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตร ๑๐๐ % ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ต้นทุนผลิตสูง ราคาปุ่ยและสารเคมีแพง

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้: เทคโนโลยีการผลิตข้าว

: เทคโนโลยีการเพาะพันธุ์ปาน้ำจืด

หลักสูตรเรียนรู้:

๑. การลดต้นทุนการผลิตข้าว

๒. การเพาะพันธุ์ปาน้ำจืด

หลักสูตรบังคับ

๑. วิชา เกษตรทฤษฎีใหม่ / เศรษฐกิจพอเพียง
๒. วิชาการเพาะพันธุ์ปلا (ประมง)

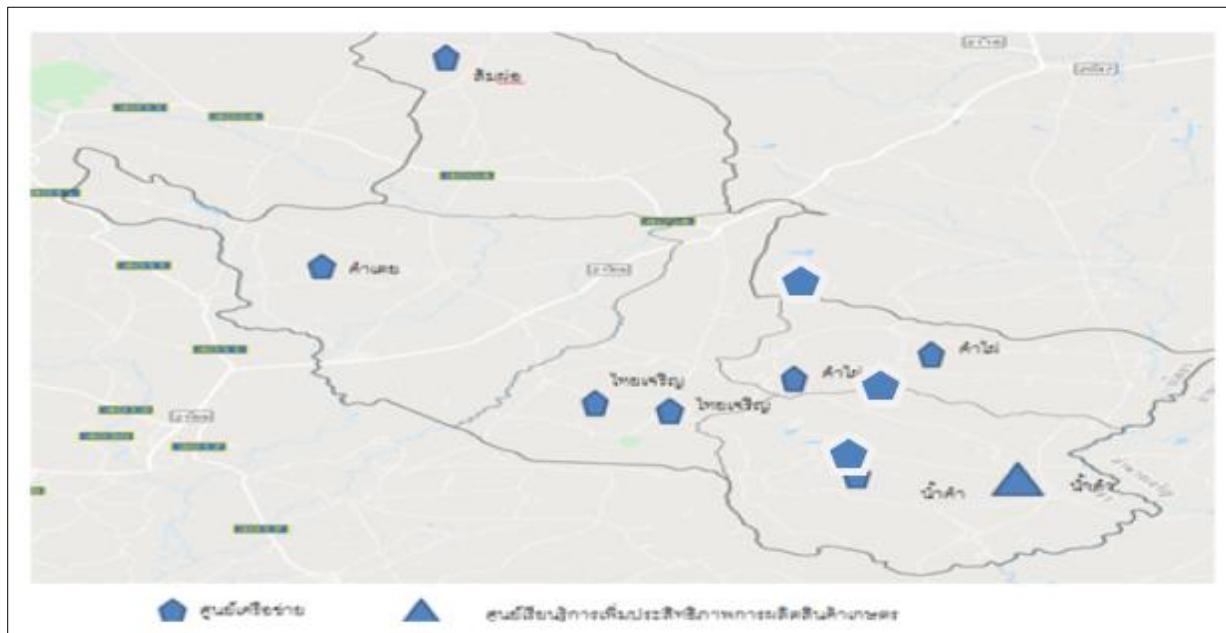
หลักสูตรเสริม

๑. บัญชีต้นทุนอาชีพ องค์กรเกษตรกร
๒. การเลี้ยงปลา

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๗ ศูนย์

ตารางที่ ๙ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์จัดการดินและปุ๋ยชุมชน	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน	๗	คำเตย	นายประเทือง ตาสว่าง	๐๘๖๒๑๓๕๐๕๘๓
๒	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	๙	ส้มผ่อ	นายถาวร ทับแสง	๐๘๔๕๒๐๖๓๙๔
๓	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านนางช้างเผ่า	ศูนย์เรียนรู้ด้านปะรัง	๗	น้ำคำ	นายประยูร คำทอง	๐๖๑๐๓๑๑๐๙๙
๔	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านโนนบ้านใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๙	คำไฝ	นายสุทธิ ลิงห์โยค	๐๘๑๑๓๖๑๑๔๔
๕	กลุ่มวิสาหกิจผลิตเม็ดพันธุ์ ข้าว ม.๒ ต.คำไฝ	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าว ชุมชน	๒	คำไฝ	นายคงศักดิ์ ปวงสุข	๐๘๐๑๐๑๔๑๙๒
๖	ศพก.เครือข่ายด้านปศุสัตว์	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๕	ไทย เจริญ	นายทศพร พรเมจันทร์	๐๘๔๔๒๙๘๘๐๒๔
๗	ศพก.เครือข่ายตำบลไทย เจริญ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๕	ไทย เจริญ	นายภูมิถิน ชมภูดี	๐๘๔๔๒๙๘๘๐๒๔
๘	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	๕	คำไฝ	นายสมหมาย อุปชัย	๐๘๓๕๔๕๖๐๙๙๘
๙	ศูนย์เครือข่ายฟ้าเพียงดิน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๕	น้ำคำ	นายมิตรชัย ปันทอง	๐๘๐๒๙๗๔๘๓
๑๐	ศูนย์สิกรรมธรรมชาติ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๙	น้ำคำ	น.ส.พิพาภรณ์ ลาสา	๐๘๔๕๑๗๔๙๒๔

ภาพที่ ๕ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย อำเภอไทยเจริญ

- (๑) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ อำเภอไทยเจริญ มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่จำนวน ๕ กลุ่ม ได้แก่
  - ๑) แปลงใหญ่ข้าว ๖ แปลง (คำเตย ๔ แปลง คำไฝ่ ๑ แปลง และน้ำคำ ๑ แปลง)
  - ๒) แปลงใหญ่ยางพารา จำนวน ๒ แปลง (ส้มผ่อ ๑ แปลง ไทยเจริญ ๑ แปลง)
  - ๓) แปลงใหญ่มันสำปะหลัง จำนวน ๑ แปลง (ตำบลน้ำคำ ๑ แปลง)

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่

- ที่อยู่ ๑. แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๒ ตำบลคำเตย
 ๒. แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๔ ตำบลคำเตย
 ๓. แปลงใหญ่ข้าวหมู่ ๗ ตำบลคำเตย
 ๔. แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๙ ตำบลคำเตย
 ๕. แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๘ ตำบลคำไฝ่
 ๖. แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๗ ตำบลน้ำคำ

กิจกรรม การปลูกข้าว

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๘๘๐ บาท/ต่ำรี่ เป็น ๓,๑๘๒ บาท (๒๐ %)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๕๗๔ กิโลกรัม/รี่ เป็น ๕๐๘ กิโลกรัม/รี่ (๑๐ %)
- เป้าหมายรายได้ ๗,๖๓๕ บาท/รี่
- ประมาณการรายจ่าย ๓,๑๘๒ บาท/รี่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต
  ๒. การเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต การตลาด
  ๓. การสร้างอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้
  ๔. การใช้เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสม
  ๕. การจัดทำแผนธุรกิจเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
  ๖. การจัดตั้งการกองทั่วหน้าวิถีน

แผนการผลิตรายกลุ่มของแพลงไหญี่ยงพารา

ที่อยู่ ๑. แปลงใหญ่ยางพาราหมู่ ๕ ตำบลส้มผ่อ^๔
๒. แปลงใหญ่ยางพาราหมู่ ๖ ตำบลไทยเจริญ^๕

กิจกรรม การปลูกยางพารา

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๑,๒๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๙๖๐ บาท (๒๐ %)
  - เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๑๒๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๑๔๔ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐ %)
  - เป้าหมายรายได้ ๒,๔๔๘ บาท/ไร่
  - ประมาณการรายจ่าย ๙๖๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต
  ๒. การเข้มโยงเครือข่ายการผลิต การตลาด
  ๓. การสร้างอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้
  ๔. การแปรรูปผลผลิต
  ๕. การใช้เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสม
  ๖. การจัดทำแผนธุรกิจเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
  ๗. การจัดตั้งการกองทั่วหน้าวิถีน

ตารางที่ ๑๐.แสดงปัจจัยในการทำงานแปลงให้กู้อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

กิจกรรม	เดือน													ประเมินการ การ รายจ่าย	ประเมินการ รายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
การปลูกข้าว					◀					▶			๓,๑๙๒	๗,๖๓๕	
การปลูกยางพารา	◀										▶		๙๖๐	๒,๔๔๘	

ตารางที่ ๑๑ ข้อมูล Young Smart Farmer อำเภอไทยเจริญ

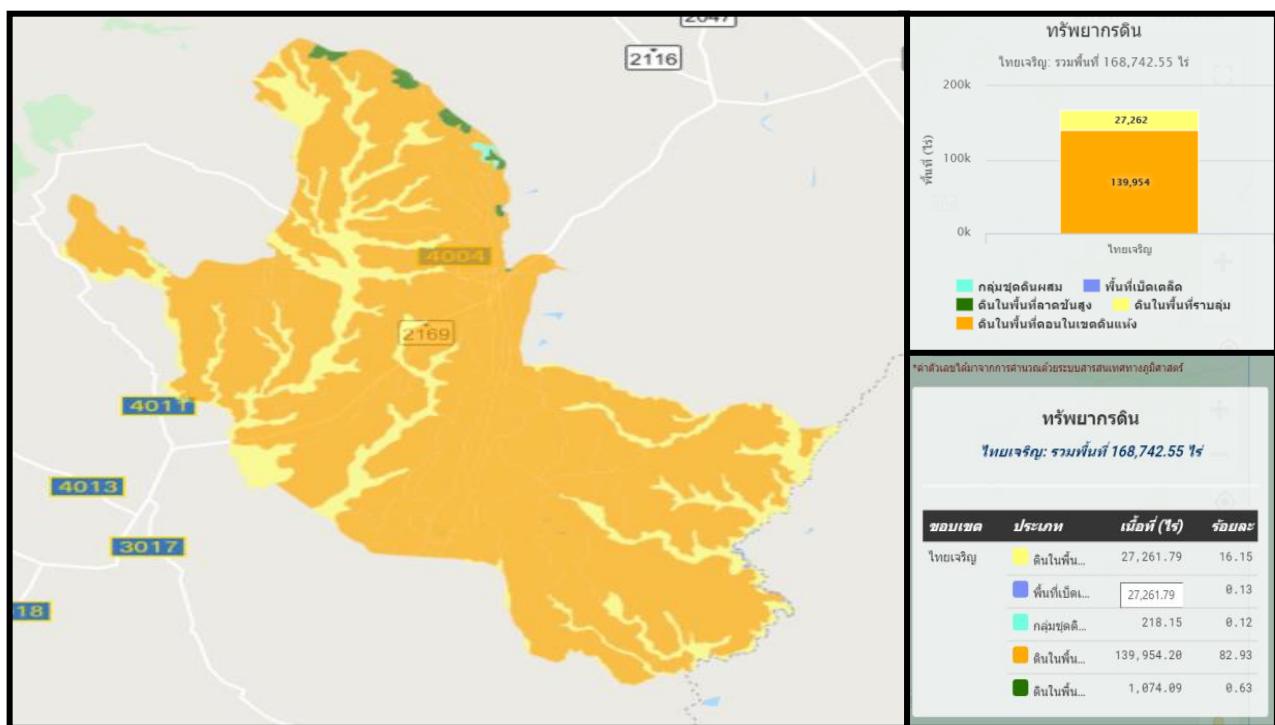
ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่				เบอร์โทรศัพท์
		เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	
๑	นางสาวชวัญชนก ป้องศรี	๘๓	๙	ส้มผ่อ	ไทยเจริญ	๐๘๗-๙๓๑๔๔๔๒๒
๒	นางสาวเนาวรัตน์ เขียวดี	๖	๑๑	น้ำคำ	ไทยเจริญ	๐๘๘-๑๐๙๒๓๖๐
๓	ส.อ.หญิงคัทลียา บุญเกิด	๑๕	๗	คำไฝ่	ไทยเจริญ	๐๘๑-๗๓๐๘๘๔๕๕
๔	นางสาวทิพยาภรณ์ ลาสา	๑๒๕	๙	น้ำคำ	ไทยเจริญ	๐๘๕-๘๗๗๔๗๙๑๒
๕	นายอนันกฤต สีนวน	๘๓	๒	คำไฝ่	ไทยเจริญ	๐๘๘-๑๘๘๑๐๔๘๑

๑.๒ คีย์ภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

(๑) ทรัพยากรดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๒๗๗๖๑.๗๙	๑๖.๑๕
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแท้	๒๓๔.๓๒	๐.๑๓
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๒๑๘.๑๕	๐.๑๒
กลุ่มชุดดินผสม	๑๓๘๘๕.๒	๘.๑๓
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๑๐๗๔.๐๙	๐.๖๓
รวม	๑๖๘,๗๔๒.๕๕	

ตารางที่ ๑๒ แสดงทรัพยากรดินอำเภอไทยเจริญจังหวัดยโสธร

ภาพที่ --๖-- แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอไทรโยค จังหวัดยโสธร

(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒) ทรัพยาร่น้ำ

อำเภอไทรโยค เป็นพื้นที่อาชีวัน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณร้อยละ ๘๗ ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังเหลือน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- เหลือน้ำใต้ดินบ่อขนาดอำเภอไทรโยค จังหวัดยโสธร รวมทั้งสิ้น ๖๐ ป่าแยกรายตำบลได้ดังนี้

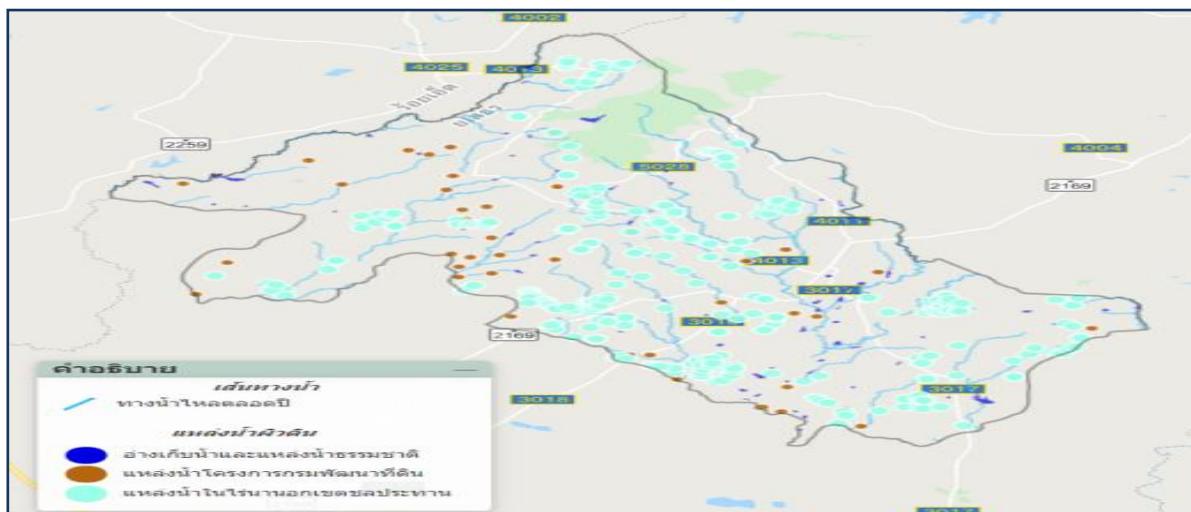
ตำบลคำเตย	จำนวน ๓๙ บ่อ
ตำบลน้ำคำ	จำนวน ๑๔ บ่อ
ตำบลคำໄ่	จำนวน ๑๓ บ่อ
ตำบลส้มผ่อ	จำนวน ๕ บ่อ
ตำบลไทยโยค	จำนวน ๖ บ่อ

ກາພທີ --၅-- ແສດແຫລ່ງນ້າໃຕ້ດິນອຳເກົວໄທຍເຈີຢູ່ ຈັງຫວັດຍໂສຮຣ

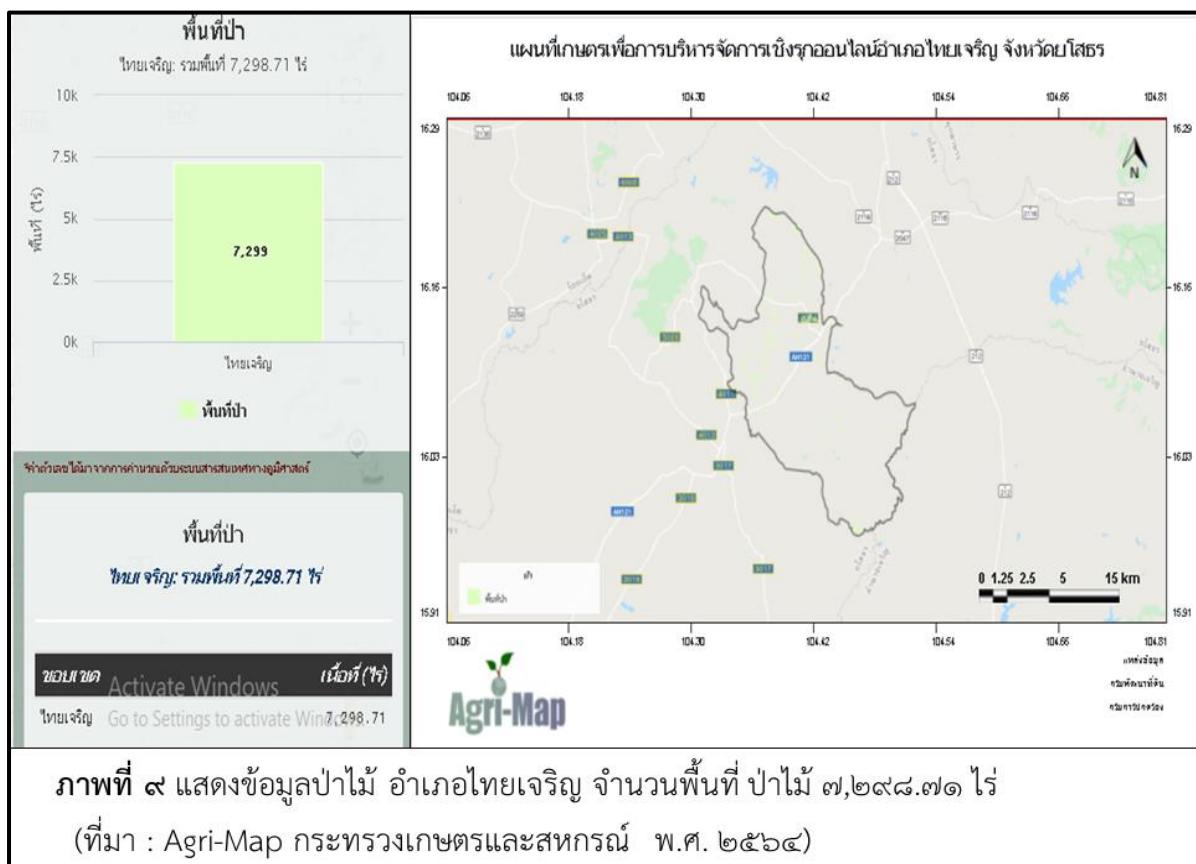
(ທີມາ : Agri-Map ກະທຽບກະຊວງເກົດກະຊວງ ພ.ສ. ၂၄၁၅)

- ແຫລ່ງນ້າຜິວດິນ ໄດ້ແກ່ນ້າໃນແມ່ນ້ຳລໍາຄະລອງ ທະເລສາບແລະໃນພື້ນທີ່ໜຸ້ມ້ານ້ຳທີ່ເປັນນ້ຳຈີດ ປົກຕິນ້າຜິວດິນຈະໄດ້ຮັບການເຕີມຈາກຝັນ ອຳເກົວໄທຍເຈີຢູ່ ມີແຫລ່ງນ້າຜິວດິນທີ່ໃຊ້ທຳການເກົດກະຊວງ ແຫລ່ງນ້າຈາກກຽມພັນນາທີ່ດິນ ຈຳນວນ ၃၀ ແທ່ງ ແຫລ່ງນ້າຮຽມຈາຕີ ၄၄၄ ໄວ່ ແຫລ່ງນ້າໃນໄຮ່ານອກເບື້ອດປະກາດ ຕາຕາ ຈຸດ ແລະ ເສັ້ນທາງນ້າໄລດຕລວດປີປະມາດ ຜ ສາຍ

ກາພທີ ၄ ແສດແຫລ່ງນ້າຜິວດິນອຳເກົວໄທຍເຈີຢູ່ ຈັງຫວັດຍໂສຮຣ

(ທີມາ : Agri-Map ກະທຽບກະຊວງເກົດກະຊວງ ພ.ສ. ၂၄၁၅)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

ไม่มีสินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

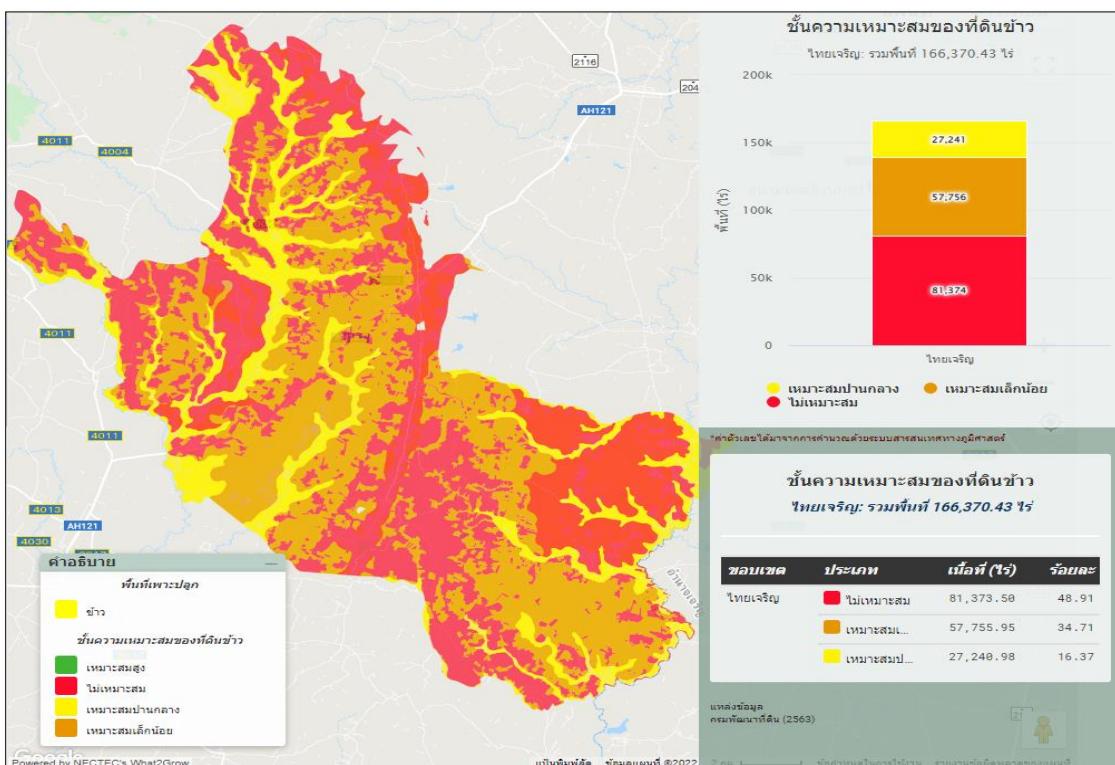
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว

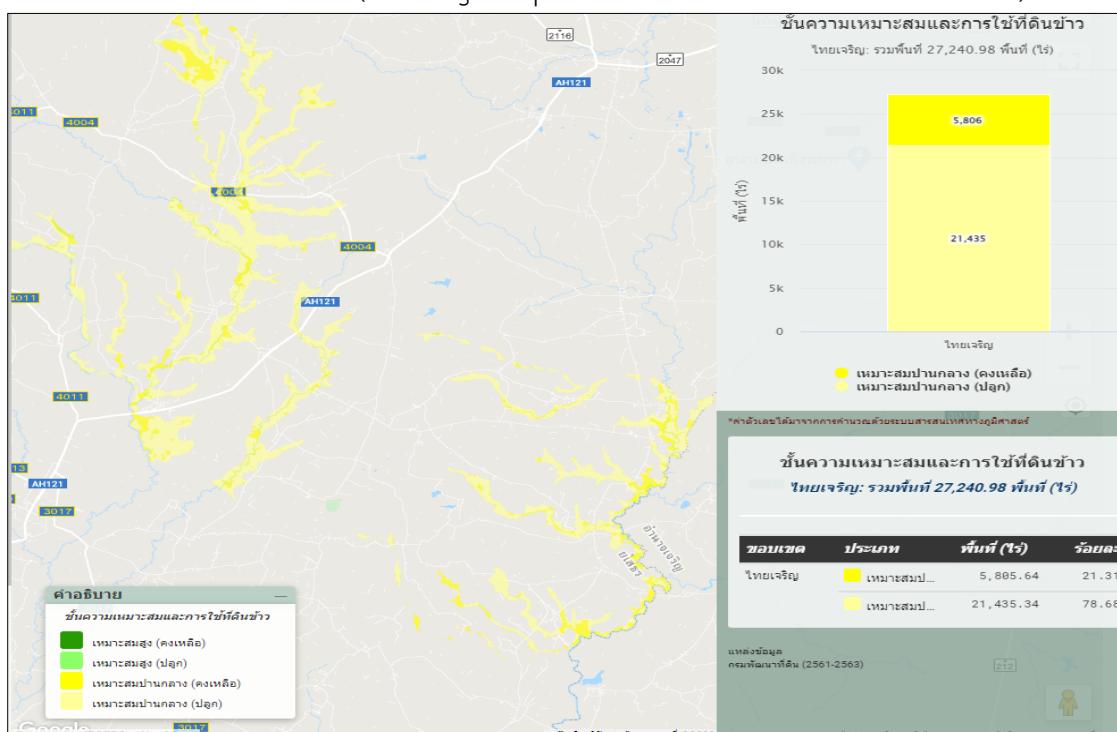
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

อ้ากโภไทรเจริญ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมดจำนวน ๑๖๖.๓๗๐.๔๓ ไร่ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S₂) จำนวน ๒๗,๒๔๐.๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๗ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S₃) จำนวน ๕๗,๗๕๕.๙๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๔๑,๓๗๓.๕๐ คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๙๑ และไม่มีพื้นที่เหมาะสมมาก (S₁)

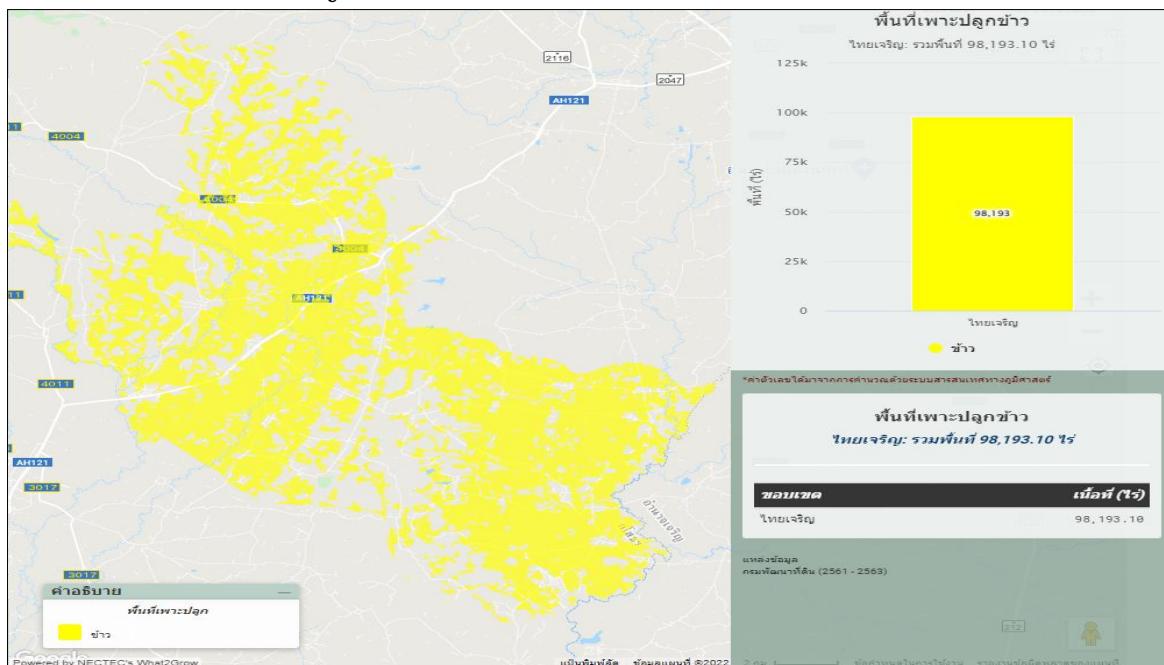
ภาพที่ ๑๐ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวอำเภอไทยเจริญ
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๑ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสม สำหรับปลูกข้าว อำเภอไทยเจริญ
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒)พื้นที่ปลูกข้าว

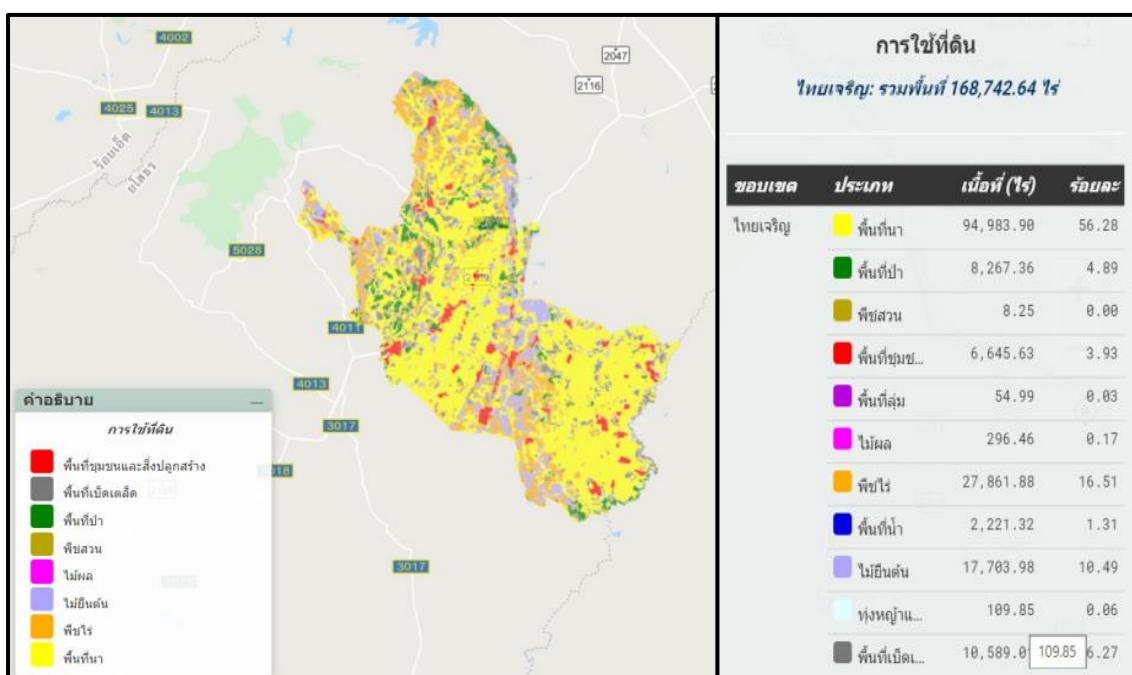
อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร มีพื้นที่จำนวน ๙๘,๑๙๓.๑๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลคำเตย จำนวน ๒๕,๐๗๕ ไร่ รองลงมาคือตำบลน้ำคำ จำนวน ๒๑,๔๔๕ ไร่ ตำบลล้มผ่อ จำนวน ๑๖,๘๘๙ ไร่ ตำบลคำไฝ จำนวน ๑๖,๒๖๙ ตำบลไทยเจริญ จำนวน ๑๕,๐๗๖ ตามลำดับ

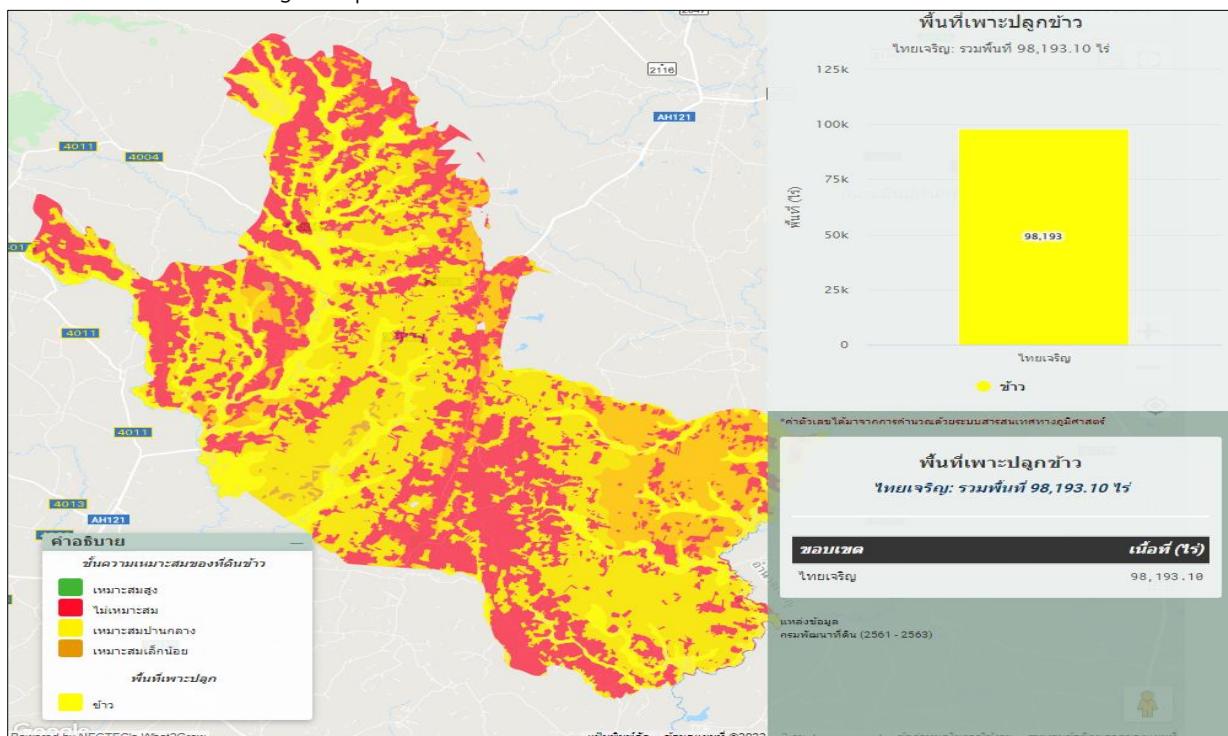
ภาพที่ ๑๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว(พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอไทยเจริญ

(ที่มา : Agrimap กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๓) การซ่อนทับพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกพื้นที่ปลูกจริง

ภาพที่ ๑๒ แสดงการซ้อนทับพื้นที่เขตความเหมาะสมกับพื้นที่ปลูกจิริข่องข้าว อำเภอไทยเจริญ
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๓ แสดงการเปรียบเทียบพื้นที่เขตความเหมาะสมกับพื้นที่ปลูกจิริข่องในแต่ละระดับความเหมาะสม

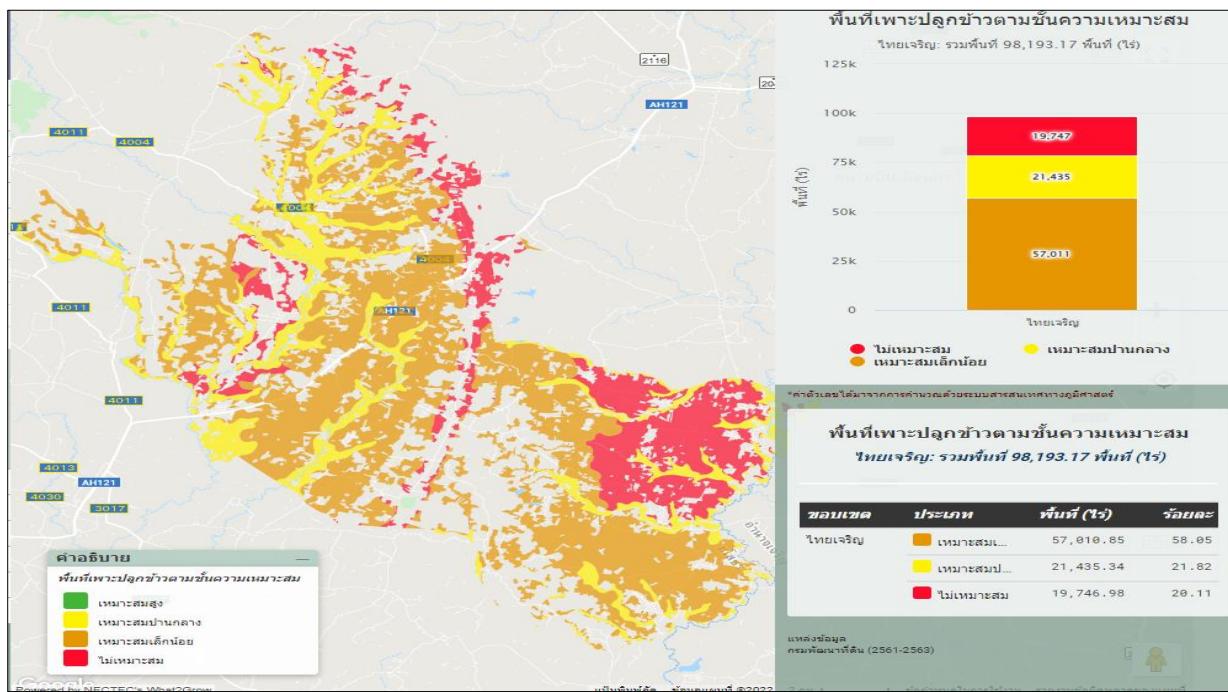
ของพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอไทยเจริญ

(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๔) พื้นที่ปลูกข้าว. ตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอ..ไทยเจริญ...มีพื้นที่ปลูก..ข้าว..ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๘๔,๑๙๓.๑๗ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน .๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ....๐.....

พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๑,๔๓๔.๓๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔๒ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๕๗,๐๑๐.๔๕ ร้อยละ ๕๗.๐๕ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๙,๗๔๖.๙๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๑๑

ภาพที่ ๑๔ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอไทยเจริญ

(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอไทยเจริญ มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๘๓,๐๗๑ ไร่ ๖,๙๘๒ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือตำบลคำเตย จำนวน ๑,๙๐๗ ครัวเรือน จำนวน ๒๔,๒๒๒ ไร่ รองลงมาคือตำบลน้ำคำ ๑,๖๒๔ ครัวเรือน จำนวน ๒๒,๔๖๗ ไร่ ตำบลส้มผ่อ ๑,๔๔๒ ครัวเรือน จำนวน ๑๗,๘๐๑ ไร่ ตำบลคำไฝ ๑,๑๑๖ ครัวเรือน จำนวน ๑๕,๕๘๘ ไร่ ตำบลไทยเจริญ ๑,๐๓๘ ครัวเรือน จำนวน ๑๒,๙๒๖ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
คำเตย	๑,๙๐๗	๒๔,๒๒๒	๒๔,๒๒๒	๘,๖๗๐	๐.๓๕๒
น้ำคำ	๑,๖๒๔	๒๒,๔๖๗	๒๒,๔๖๗	๗,๗๒๘	๐.๓๕๒
ส้มผ่อ	๑,๔๔๒	๑๗,๘๐๑	๑๗,๘๐๑	๖,๔๗๗	๐.๓๕๗
คำไฝ	๑,๑๑๖	๑๕,๕๘๘	๑๕,๕๘๘	๕,๔๖๗	๐.๓๕๖
ไทยเจริญ	๑,๐๓๘	๑๒,๙๒๖	๑๒,๙๒๖	๕,๖๕๐	๐.๔๕๐
รวม	๖,๙๘๒	๘๒,๔๙๕	๘๒,๔๙๕	๓๔,๕๗๗	๐.๓๗๓

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดีการปลูกข้าวและการใช้พันธุ์ข้าวของเกษตรกรกระจายตามพื้นที่ปลูกข้าวครอบคลุมทั่วทั้ง ๕ ตำบล ส่วนใหญ่ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ พันธุ์ข้าวอื่นๆ ที่ปลูกรองลงมาคือ กข ๑๕ ตามลำดับเป็นการปลูกข้าวโดยอาศัยน้ำฝน ชนิดของดิน เป็นดินทรายปนร่วนประมาณ ๓๗ เปอร์เซ็นต์และร่วนปนทรายประมาณ ๖๓ เปอร์เซ็นต์

(๒) การเตรียมดินมีการเตรียมดิน ๓ ครั้งคือไดดาไพรแอร์และคราด

(๓) การปลูกข้าว เกษตรกรปลูกข้าวแบบปักดำและหัวน้ำข้าวแห้งใช้เมล็ดพันธุ์อัตรา ๘-๑๘ กิโลกรัมต่อไร่เฉลี่ย ๑๕ กิโลกรัมต่อไร่

(๔) ระบบการให้น้ำเป็นการปลูกข้าวโดยอาศัยน้ำฝนอย่างเดียว

เพื่อป้องกันวัชพืชและประคงต้นข้าวไว้ไม่ให้ล้ม การควบคุมระดับน้ำหลังปักดำก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะระดับน้ำลักษณะจะทำให้ต้นข้าวแตกกอน้อย ซึ่งจะทำให้ผลผลิตต่ำ ควบคุมให้อยู่ในระดับลักษณะ ๑ ฝ่ามือ (๑๐ เซนติเมตร)

(๕) การกำจัดวัชพืชการป้องกันโรคแมลงเกษตรกรในพื้นที่อำเภอไทยเจริญ เพียงส่วนน้อยที่นิยมใช้สารเคมีในการควบคุมป้องกันและกำจัดทั้งโรคและแมลงแมลงที่พบคือหนอนกอส่วนโรคที่พบบ้างคือโรคไข้สั่นการกำจัดวัชพืชนิยมถอนด้วยมือประมาณ ๑-๒ ครั้งในฤดูปลูกและการตัดใบข้าววัชพืชที่เป็นปัญหามากทั้งนาดำและนาหัวน้ำคือหญ้าชนิดต่างๆ เช่นหญ้าหวยข้าววัชพืชเป็นต้นส่วนวัชพืชอื่นที่พบ เช่น กกชนิดต่างๆ ผักอีhin โสน น้ำผักกะแอง เป็นต้น

(๖) การใส่ปุ๋ย ในนาปักดำแปลงกล้าเกษตรกรจะใส่ปุ๋ยอินทรีย์ก่อนไดดาและใส่ปุ๋ยเคมี

หลังข้าวออก ๑๐-๒๐ วันทั้งการทำนาแบบปักดำและนาหัวน้ำจะใส่ปุ๋ยเคมี ๑ ครั้งมากกว่า ๒ ครั้ง เกษตรกรนิยมใส่ปุ๋ยหลังปักดำ ประมาณ ๑๕-๓๐ วันหลังปักดำส่วนนาหัวน้ำจะใส่สูตรเดียว กันในช่วงหลังข้าวออกประมาณ ๑๕-๓๐ วันโดยใส่ปุ๋ย ๑๖-๑๖-๘ มากที่สุดนอกจากนี้จะใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ ๑๕-๑๕-๑๕ และ ๑๖-๐-๐ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันสำหรับการใส่ปุ๋ยสองครั้งที่ ๑ จะใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๑๖-๘ หรือ ๑๖-๒๐-๐ หลังปักดำประมาณ ๑๕-๓๐ วันหลังปักดำส่วนนาหัวน้ำจะใส่ในช่วงหลังข้าวออกประมาณ ๑๕-๓๐ วันและครั้งที่ ๒ จะใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๐-๐ ช่วงข้าวแตกกอหรือช่วงข้าวตั้งห้อง

(๗) การเก็บเกี่ยวเกษตรกรเก็บเกี่ยวข้าวโดยเก็บเกี่ยวหลังออกดอกออกประมาณ ๓๐ วันนิยมใช้เครื่องเกี่ยววนด้วยเกษตรกรจะแบ่งผลผลิตเป็นสามส่วนคือเพื่อบริโภคทำพันธุ์และขายเกษตรกรจะเก็บข้าวไว้ให้เพียงพอสำหรับบริโภคทั้งปีและกันบางส่วนไว้เป็นเมล็ดพันธุ์สำหรับปลูกในปีต่อไปที่เหลือจึงขายโดยขายเพียงครั้งเดียวหรืออาจจะแบ่งขาย ๒ ครั้งเพื่อราราคาขายที่ดีกว่า

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว คือให้มีการสูญเสียของข้าวในขณะเก็บรักษาอยู่ที่สุดทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ในด้านปริมาณ มีการสูญเสียน้ำหนัก เนื่องจาก นก หนู แมลงในโรงเก็บ และการหายใจของเมล็ด ส่วนด้านคุณภาพ เช่น เกิดข้าวเมล็ดเหลือง เกิดกลิ่นเหม็นอับ และมีสิ่งสกปรกเจือปนมาก การเก็บรักษาข้าวโดยทั่วไป ควรเก็บรักษาไว้ในสภาพหรือโรงเก็บที่มีความชื้นสัมพัทธ์และอุณหภูมิของอากาศต่ำ (ในที่แห้งและเย็น) ส่วนใหญ่การเก็บในโรงเก็บหรืออยู่ชั่วข้างของเกษตรกร

(๔) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูการป้องกันโรคแมลงเกษตรกรในพื้นที่อำเภอไทยเจริญ เพียงส่วนน้อยเท่านั้นนิยมใช้สารเคมีในการควบคุมป้องกันและกำจัดทั้งโรคและแมลงแมลงที่พบคือหนอนกอส่วนโรคที่พบบ้างคือโรคใหม่ส่วนการกำจัดวัชพืชนิยมถอนด้วยมือประมาณ ๑- ๒ ครั้งในฤดูปลูก

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอไทยเจริญ มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว					◀	△				▶	▽	

สัญลักษณ์

↔ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

↔ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๗ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอไทยเจริญ พ.ศ. ๒๕๖๖)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอไทยเจริญ มีต้นทุนการปลูกข้าว โดยมีพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนการปลูกข้าว เป็นเงิน ๔,๓๙๐บาท

ตารางที่ ๑๘ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว(ต่อไร่) ปี ๒๕๖๖ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

รายการ	บาท
๑. ค่าเมล็ดพันธุ์	๔๗๗
๒. ค่าเตรียมดิน	๗๕๐
๓. ค่าปุ๋ยเคมี	๔๗๔
๔. ค่าปุ๋ยกอ	๔๐๐
๕. ค่าปลูก นาดำ/หัว่น	๑๐๐
๖. ค่าจ้างเก็บเกี่ยวข้าว	๖๐๐
๗. ค่าขนข้าวขึ้นลาน และจาง	๒๐๐
๘. ค่าน้ำมันติดหญ้า	๒๐๐
๙. ค่ากระแสตอบบรรจุข้าว	๑๐๔
รวม	๓,๓๙๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร พ.ศ. ๒๕๖๖)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด

สถานการณ์การราคาข้าวเปลือกที่ผ่านมา คาดว่าราคาข้าวเปลือกเจ้าเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้และข้าวเปลือกเนี้ยวยปรับตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยแล้ง ทำให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย ขณะที่ราคาข้าวเปลือกเจ้าห้อมมะลิที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวลดลง เนื่องจากปัจจุบันมีคุณภาพข้าวมากขึ้น อาทิ เวียดนาม และกัมพูชา จึงส่งผลต่อราคาข้าวห้อมมะลิไทยลดลงราคาข้าวเปลือกปัจจุบันราคาข้าวเปลือก เจ้ามะลิ ๑๐๕ ราคา ต้นละ ๑,๒๐๐ - ๑๓,๐๐๐ บาท ราคากล่อง ๑๐,๐๐๐-๑๑,๐๐๐ บาท

(๑) วิถีการตลาดเกษตรกรอำเภอไทยเจริญ สามารถขายผลผลิตข้าวให้กับจุดรับซื้อในพื้นที่ใกล้เคียง ในอำเภอ รายละเอียดดังตารางที่ ๑๓

ตารางที่ ๑๓ จุดรับซื้อข้าวในพื้นที่ใกล้เคียง

ที่	จุดรับซื้อ	ที่ตั้ง			ปริมาณการรับซื้อ (ตัน)
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	
๑	โรงสีพงษ์นิธิพ	-	กุดชุม	กุดชุม	
๒	โรงสีไซยกุล	-	สาวาท	เลิงนกทา	
๓	โรงสีพงษ์ชัย	๒	สามแยก	เลิงนกทา	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอไทยเจริญพ.ศ. ๒๕๖๖)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตารางที่ ๑๔ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตผลทางการเกษตร อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายสุนทร์ มูลสาร	๑	ไทยเจริญ	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๒	นายเทวัญ อุปัชัย	๒	ไทยเจริญ	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๓	นายจรุญเวชย์ พูลสวัสดิ์	๔	ไทยเจริญ	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๔	นายเสียงTHON นัยจิตร	๕	ไทยเจริญ	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๕	นางผ่องพันธ์ ใสสว่าง	๕	น้ำคำ	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๖	นายประยูร คำทอง	๗	น้ำคำ	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๗	นายจักรี วงศ์สิทธิ์	๘	น้ำคำ	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๘	นางนารี เกษตรสิงห์	๙	น้ำคำ	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๙	นายประหยัด พลมาตร	๑๐	ส้มผ่อ	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๑๐	นายวิสุต ทับแสง	๑๑	ส้มผ่อ	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๑๑	นายเมืองไทย นัยจิตร	๑๒	ส้มผ่อ	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๑๒	นายสุทธิพงษ์ วงศ์ศรีแก้ว	๑๓	ส้มผ่อ	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๑๓	นายประคง พลมาตร	๑๔	คำเตย	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๑๔	นางวนพิภา กุลดี	๑๕	คำเตย	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร

๑๕	นายสมบูรณ์ ตาลอดง	๓	คำเตย	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๑๖	นายอุดมพร มีศรี	๙	คำเตย	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๑๗	นายสังวน กองแก้ว	๑	คำไผ่	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๑๘	นางคำพัน เมฆณี	๓	คำไผ่	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๑๙	นายสิทธิศักดิ์ ศรีหล้า	๔	คำไผ่	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร
๒๐	นางบุญเพ็ง ผลขาว	๙	คำไผ่	ไทยเจริญ	๒๕๖๔	การเกษตร

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอไทยเจริญ พ.ศ.๒๕๖๖)

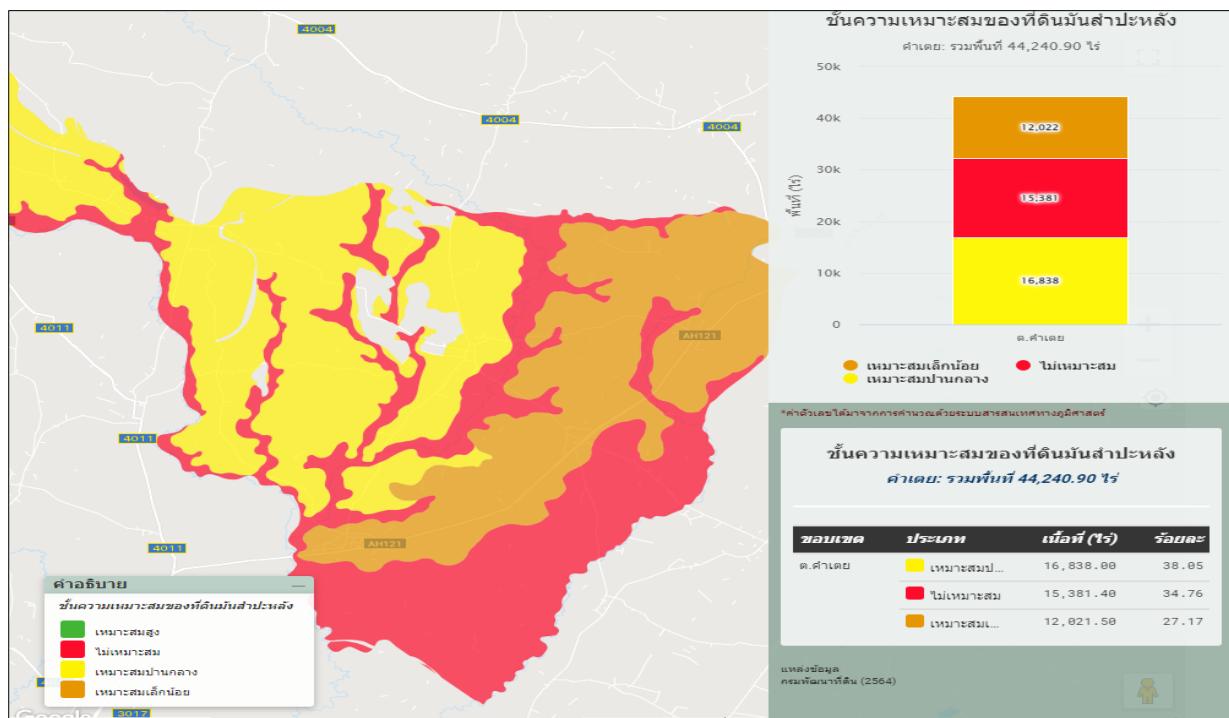
๑.๔.๒ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

ชนิดสินค้ามันสำปะหลัง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

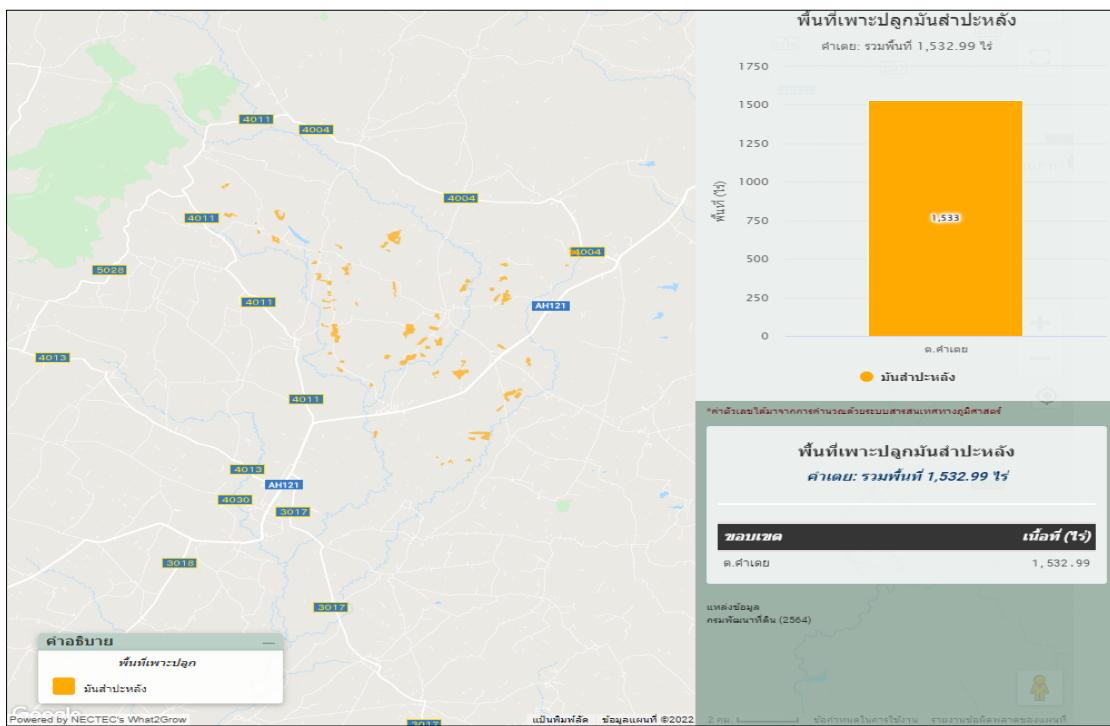
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลคำเตยมีพื้นที่ที่เหมาะสมสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง ทั้งหมดจำนวน ๔๔,๒๔๐ ไร่ พื้นที่เหมาะสมและปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๖,๘๓๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๐๕ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๒,๐๒๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๑๗ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๕,๓๘๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๖ และไม่มีพื้นที่เหมาะสมมาก (S๑)

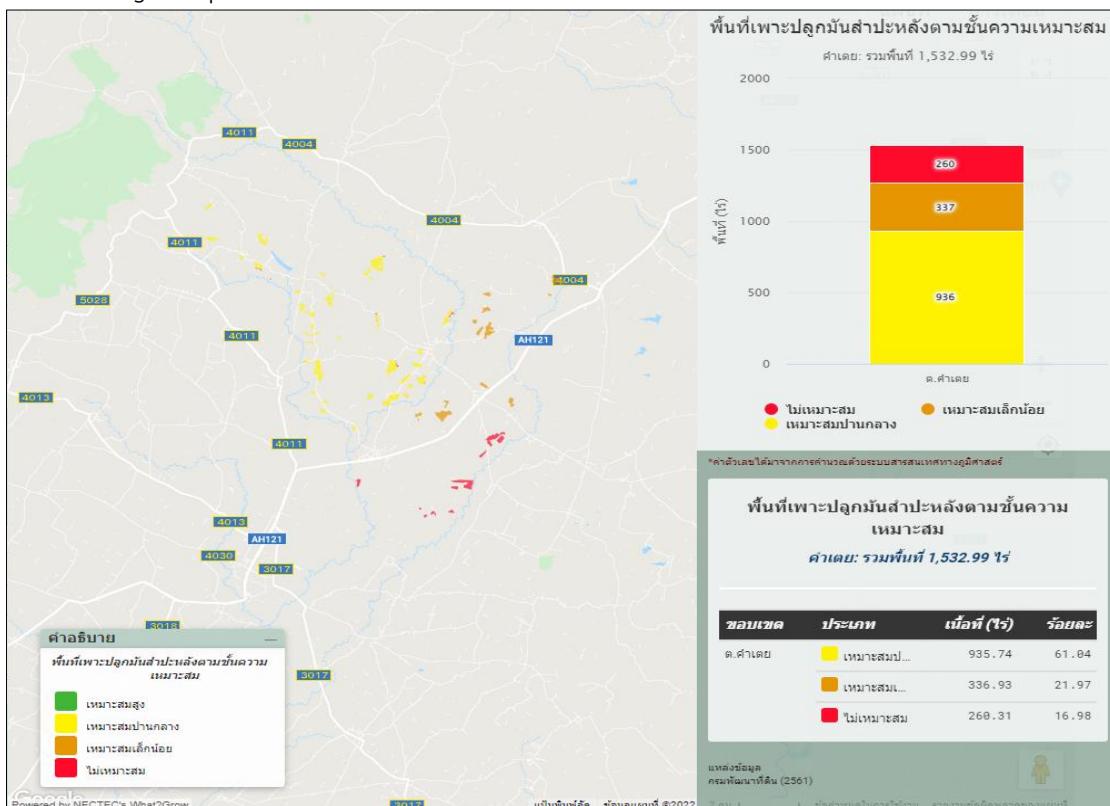

ภาพที่ ๑๕ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลคำเตย

(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

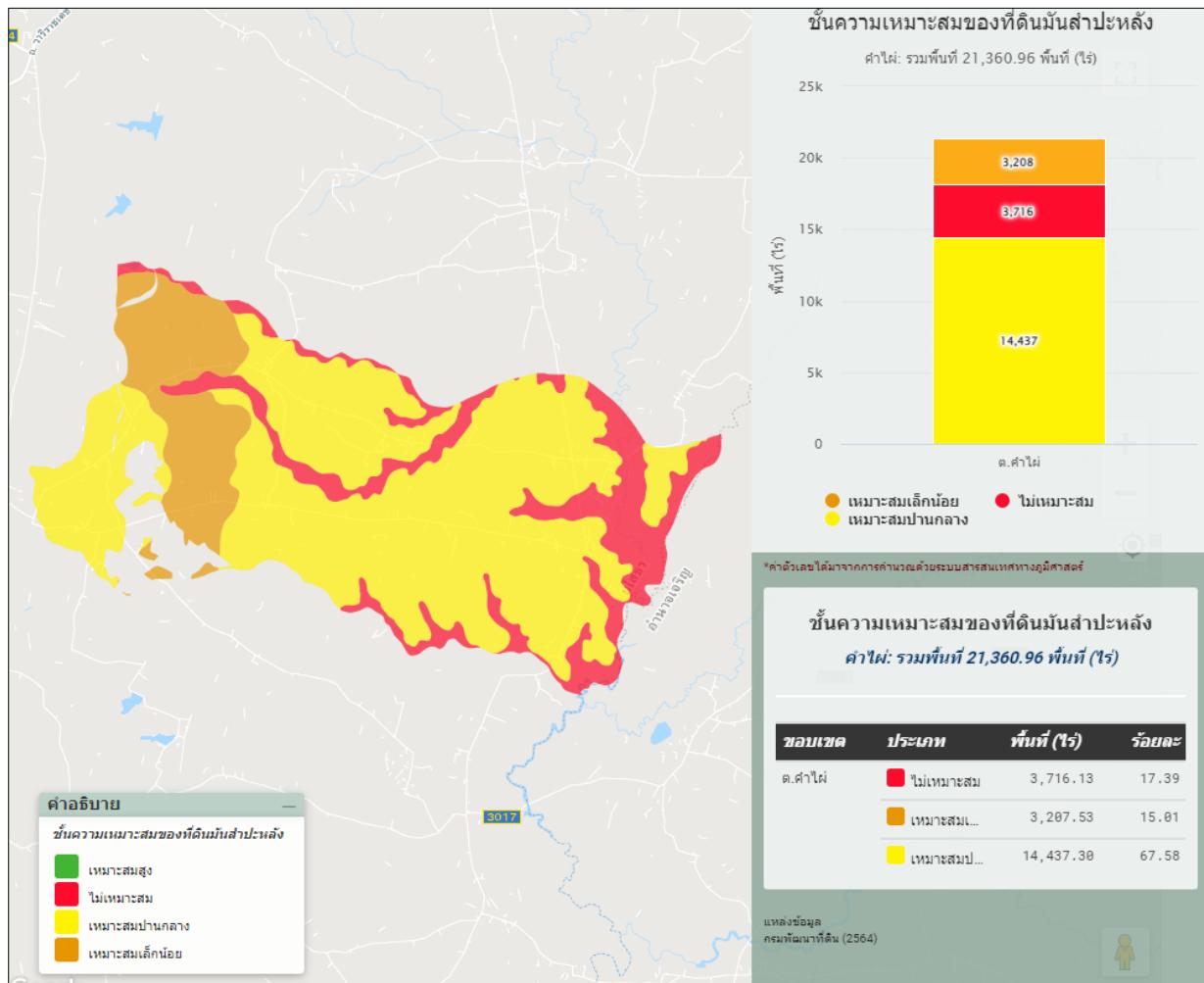
ภาพที่ ๑๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกจริงต่ำบลคำเตยจำนวน ๑,๕๓๒.๙๙ ไร่
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

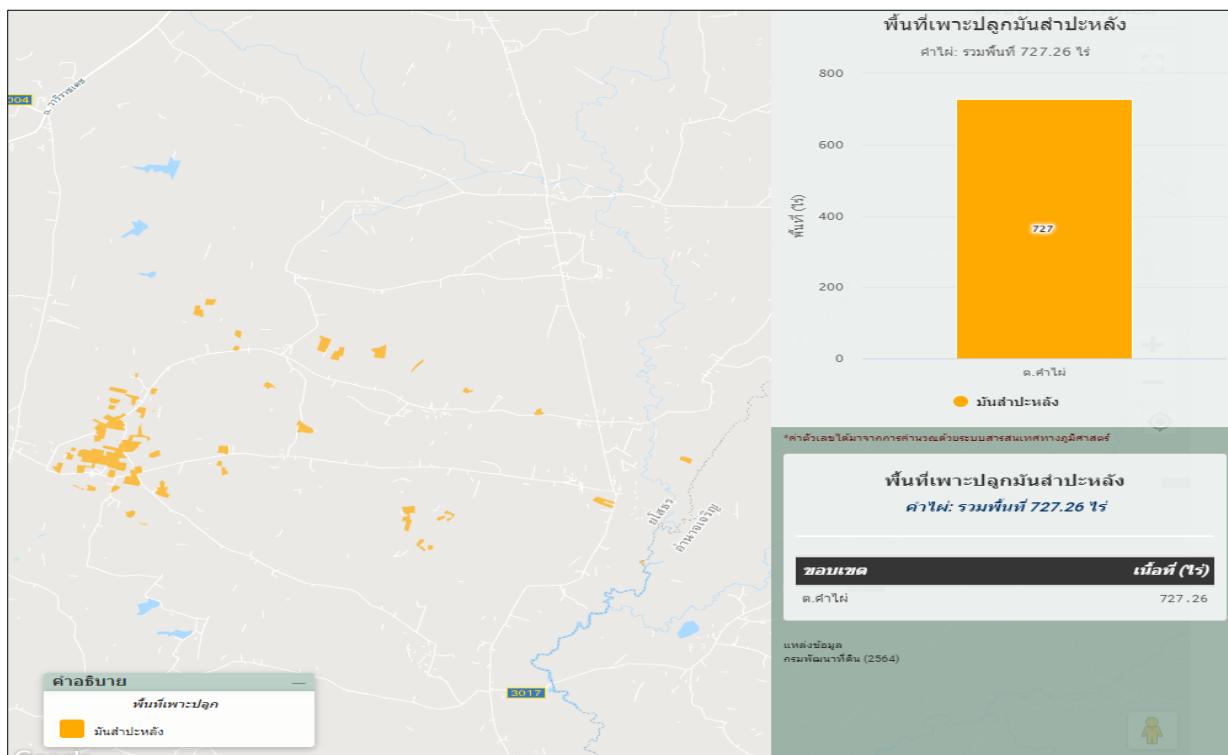
ภาพที่ ๑๗ แผนที่แสดงการปลูกจริงตามระดับชั้นความเนมดินต่ำบลคำเตย
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

เขตความเหมาะสม

ตำบลคำไ่่เพ็งที่ที่เหมาะสมสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง ทั้งหมดจำนวน ๒๑,๓๖๐.๙๖ ไร่ พื้นที่เหมาะสมส่วนกลาง (S๒) จำนวน ๑๔,๕๓๗.๓๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๔๘ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๓,๒๐๘.๕๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๐๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓,๗๑๖.๑๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๓๙ และไม่มีพื้นที่เหมาะสมมาก (S๑)

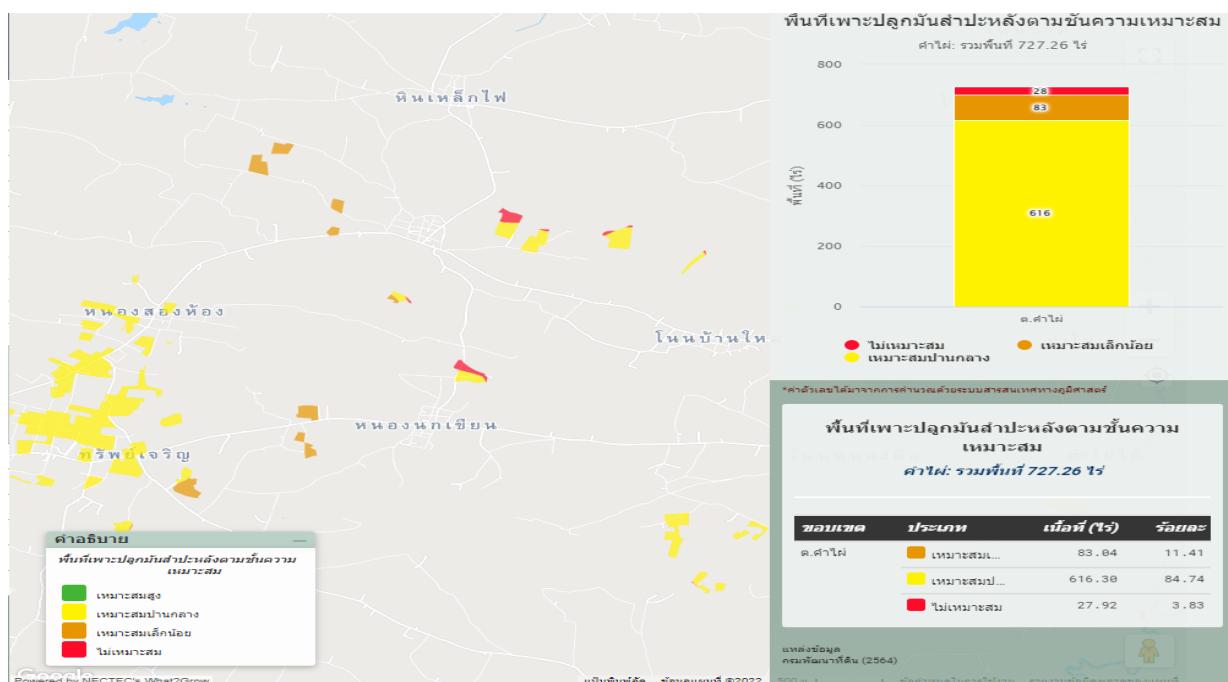

ภาพที่ ๑๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลคำไ่่เพ็ง
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๙ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกจิริงตำบลคำไผ่จำนวน ๗๒๗.๒๖ ไร่

(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

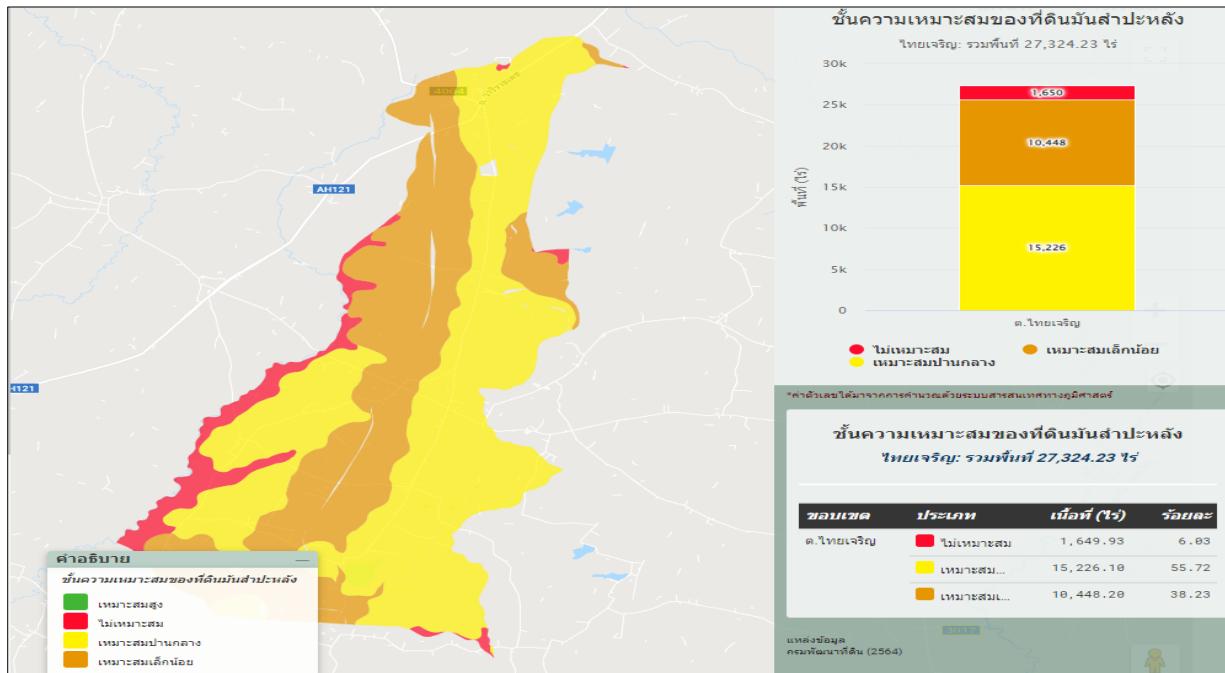

ภาพที่ ๒๐ แผนที่แสดงการปลูกจิริงตามระดับชั้นความเหมาะสมสมตำบลคำไผ่

(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

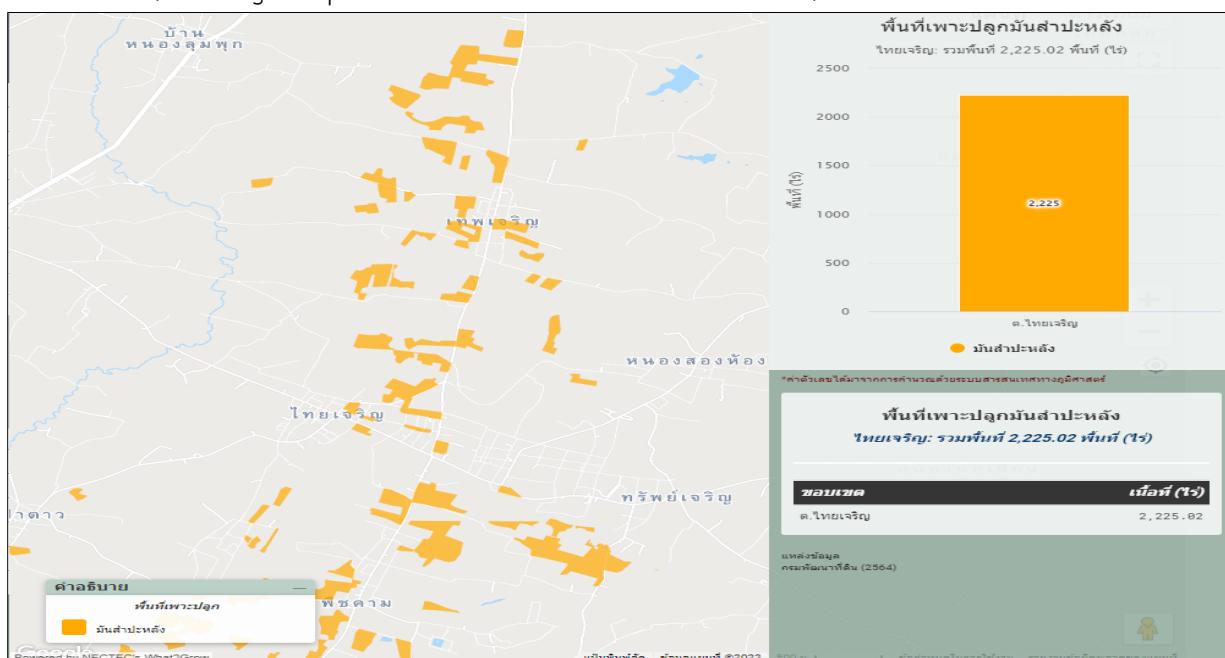
เขตความเหมาะสม

ตำบลไทยเจริญ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง ทั้งหมดจำนวน ๒๗,๓๒๔.๒๓ ไร่ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S₂) จำนวน ๑๕,๒๒๖.๑๐ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๗๒ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S₃) จำนวน ๑๐,๔๔๘.๒๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๗๓ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑,๖๕๐.๒๓ คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๓ และไม่มีพื้นที่เหมาะสมมาก (S₁)

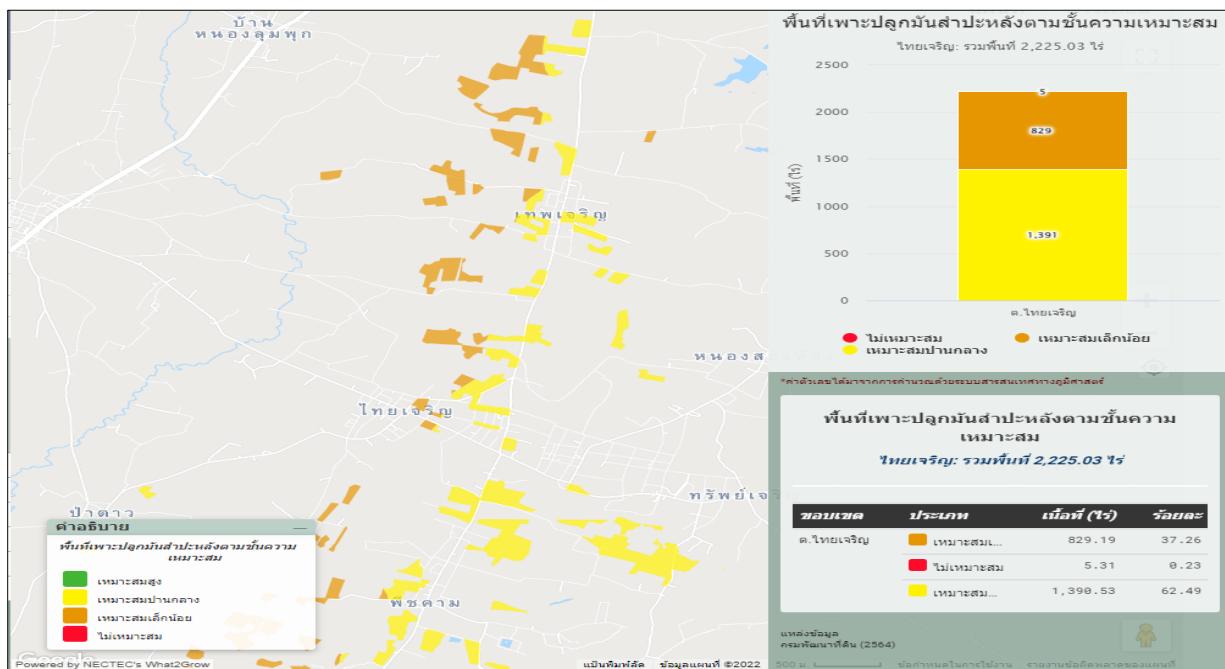
ภาพที่ ๒๑ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลไทยเจริญ

(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๒๒ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกจริงตำบลไทยเจริญจำนวน ๒,๒๒๕.๐๒ ไร่

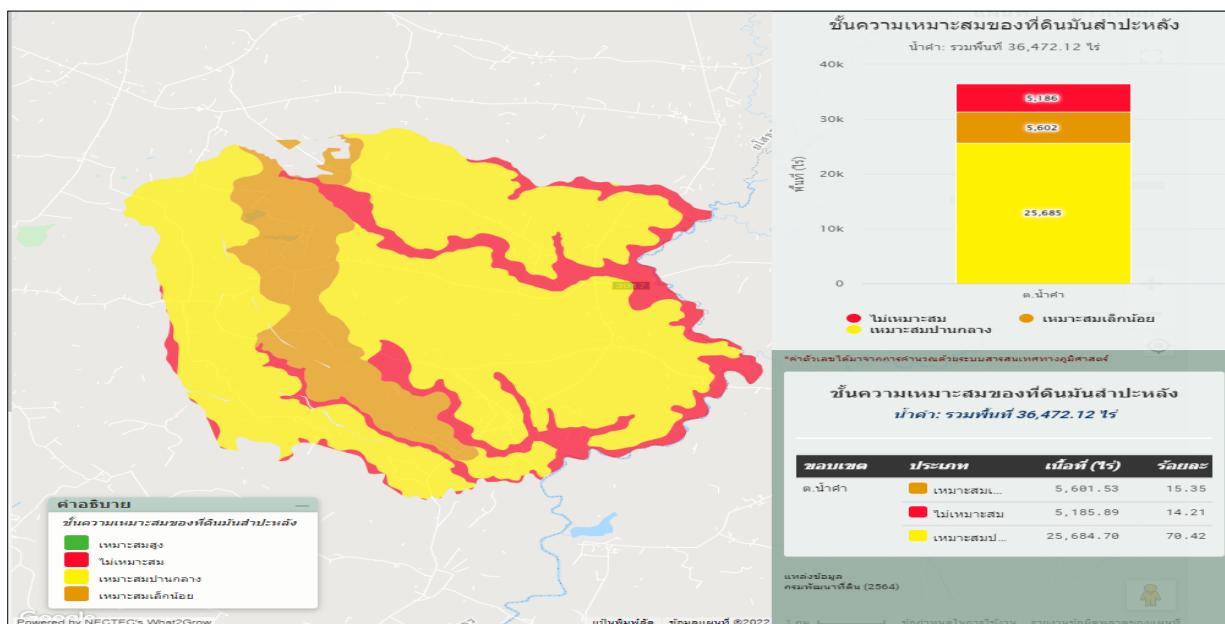
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

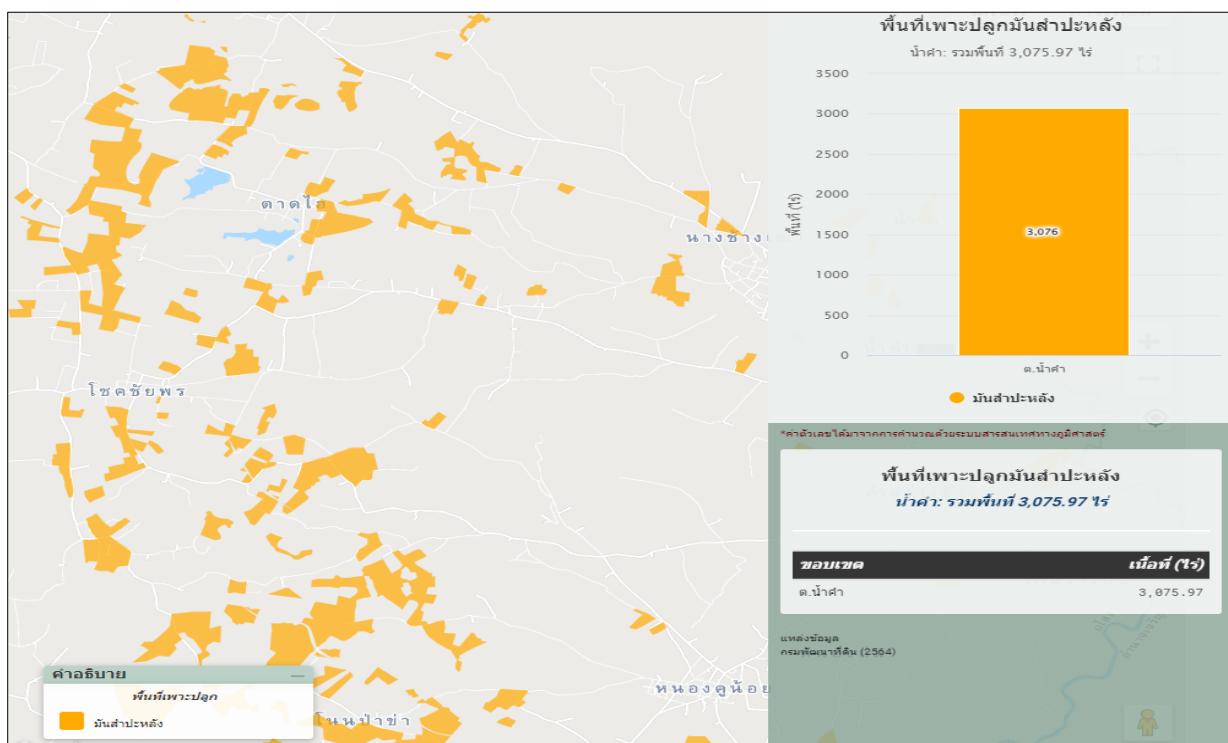
ภาพที่ ๒๓ แผนที่แสดงการปลูกจ richtigตามระดับชั้นความเหมาะสมแบบต่ำบลไทยเจริญ
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

เขตความเหมาะสม

ต่ำบลน้ำคำ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมีนาป่าเหลือง ทั้งหมดจำนวน ๓๖,๔๗๒.๑๒ ไร่ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๕๕,๖๘๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔๒ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๕,๑๘๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐๔.๓๕ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๕,๑๘๕.๘๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒๑ และไม่มีพื้นที่เหมาะสมมาก (S๑)

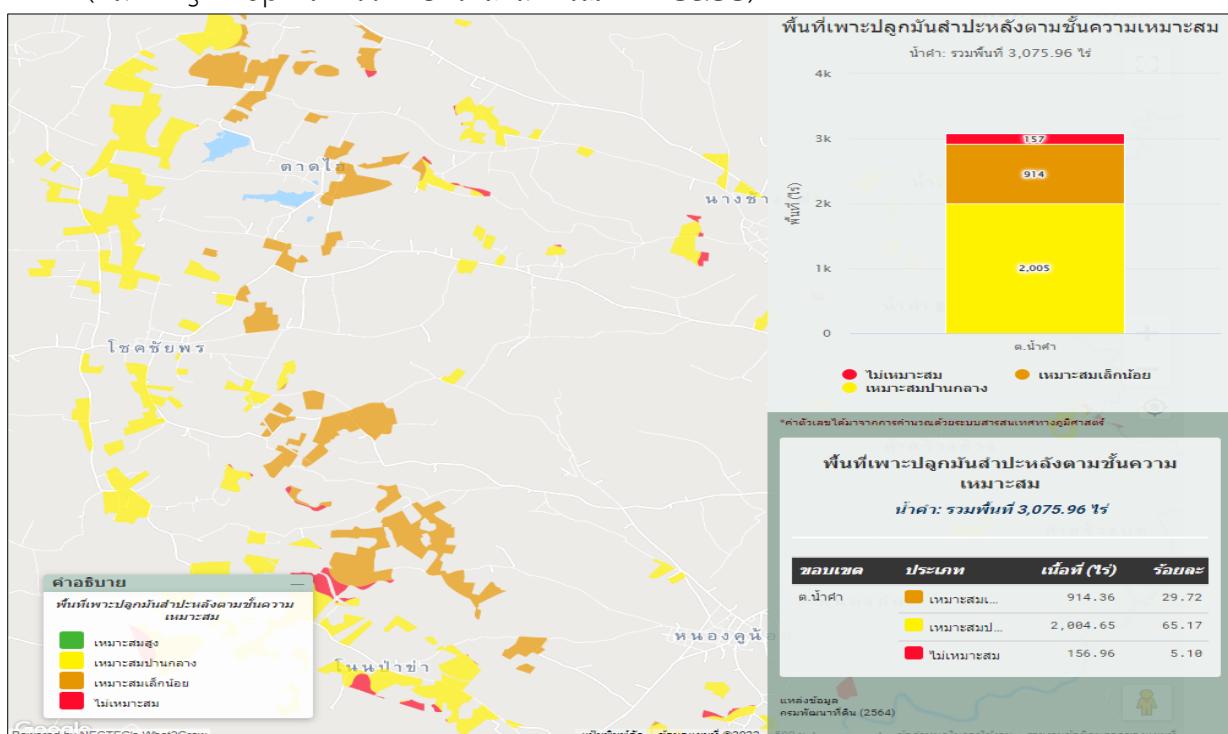

ภาพที่ ๒๔ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมีนาป่าเหลืองตามระดับชั้นความเหมาะสม ต่ำบลน้ำคำ
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๒๕ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกจิริ่งต่ำบลน้ำคำจำนวน ๓๐๗๕.๙๗ ไร่

(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

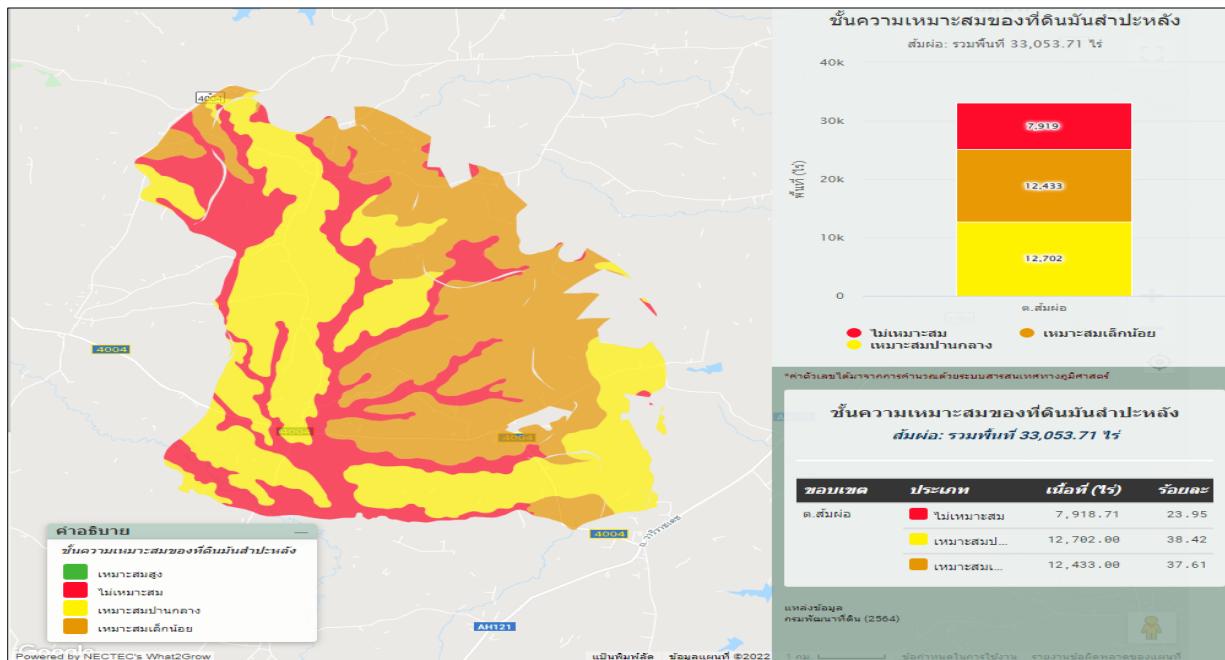

ภาพที่ ๒๖ แผนที่แสดงการปลูกจิริ่งตามระดับชั้นความเหมาะสมต่ำบลน้ำคำ

(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

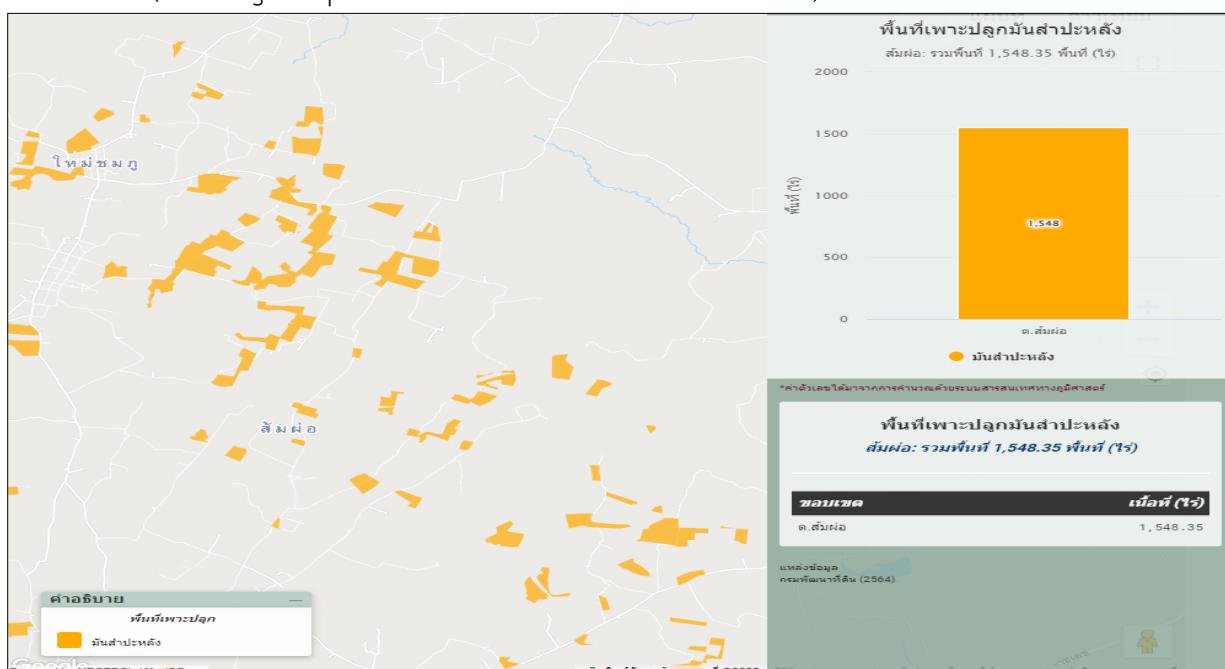
เขตความเหมาะสม

ตำบลส้มผ่อ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง ทั้งหมดจำนวน ๓๓,๐๕๓.๗๑ ไร่ พื้นที่เหมาะสมบานกล่าง (S₂) จำนวน ๑๒,๗๐๒ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๔๒ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S₃) จำนวน ๑๒,๔๓๓ คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๖๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๗,๙๑๙ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๕๕ และไม่มีพื้นที่เหมาะสมมาก (S₁)

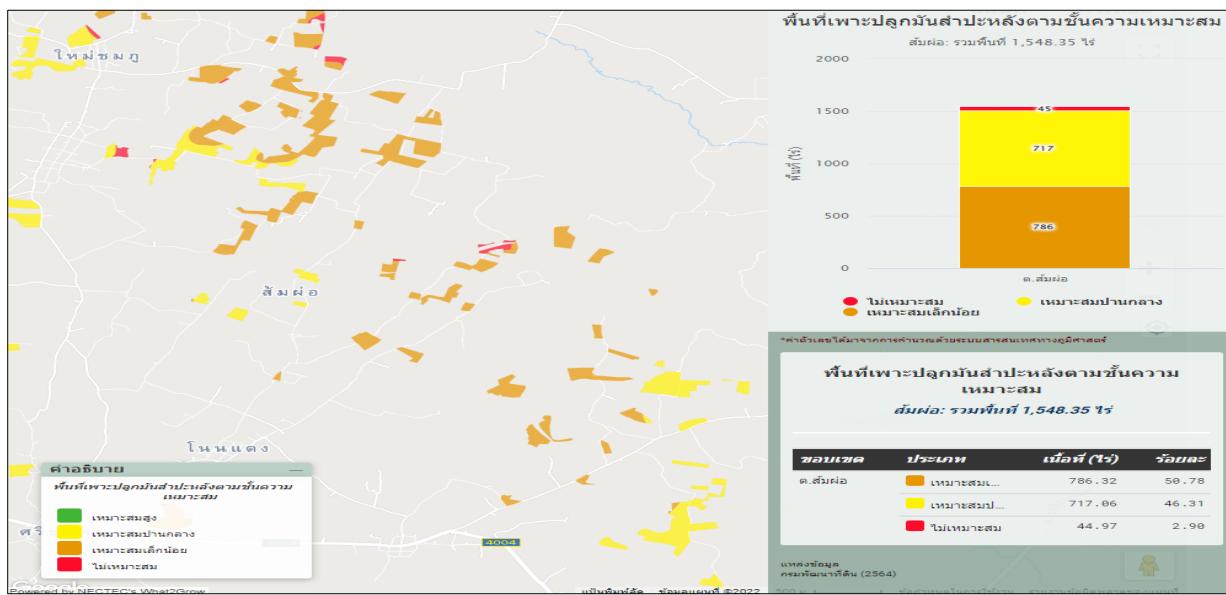
ภาพที่ ๒๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลส้มผ่อ

(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๒๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกจิรงตำบลส้มผ่อจำนวน ๑,๕๔๘.๓๕ ไร่

(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๒๙ แผนที่แสดงการปลูกจังหวัดตามระดับชั้นความเข้มข้นตามชั้นความเข้ม
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

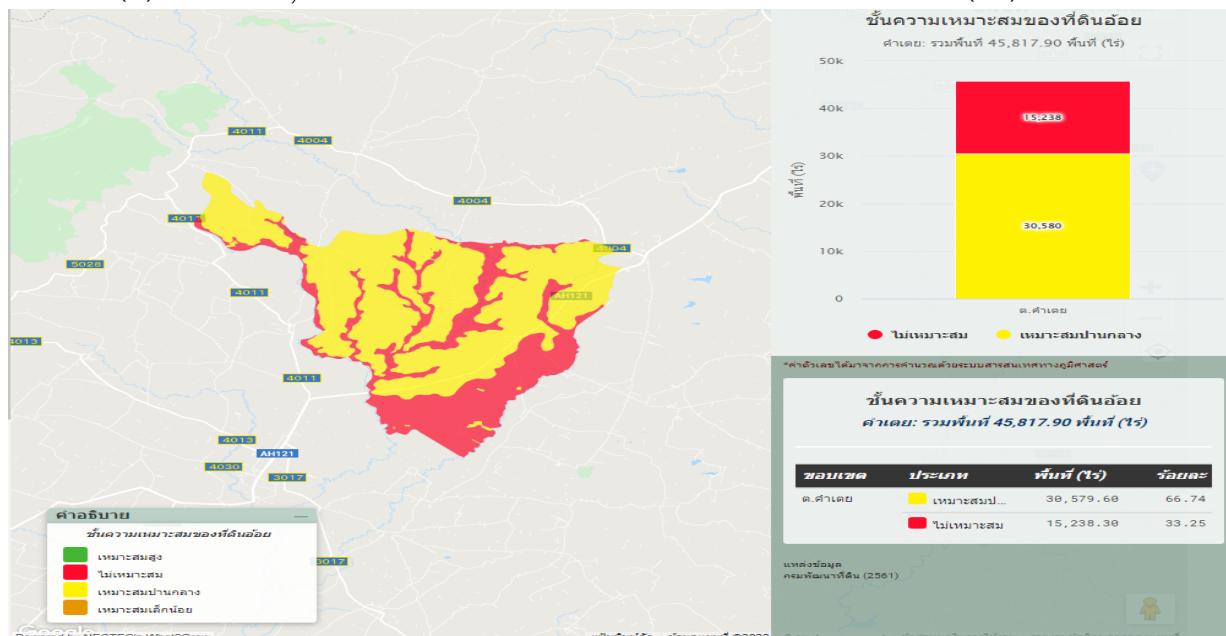
๑.๔.๓ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

ชนิดสินค้าอ้อยโรงงาน

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

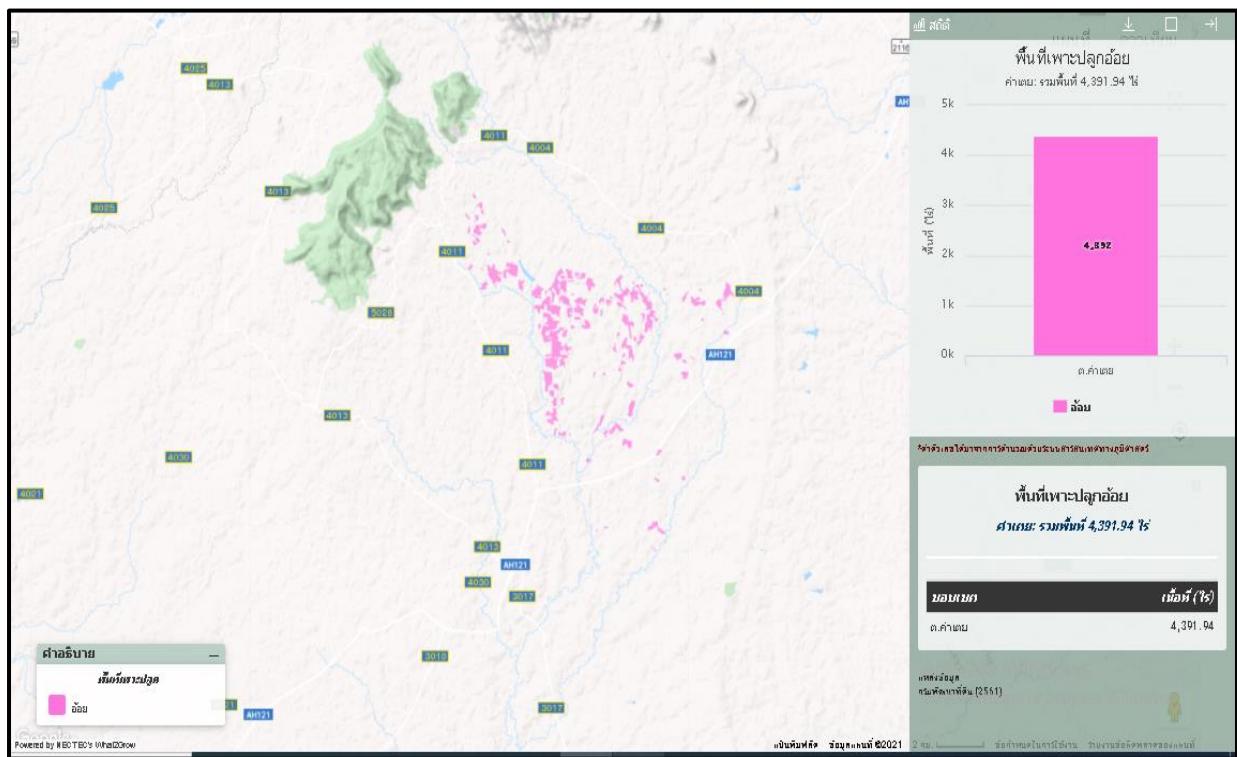
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลคำเตย มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงาน ทั้งหมดจำนวน ๔๕,๘๑๗.๙๐ ไร่ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม ปานกลาง (S๒) จำนวน ๓๐,๔๗๙.๖๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗๔% เมื่อพื้นที่เหมาะสมสมน้อย (S๓) ไม่มี และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๕,๒๓๘.๓๐ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๒๕% และไม่มีพื้นที่เหมาะสมมาก (S๑)

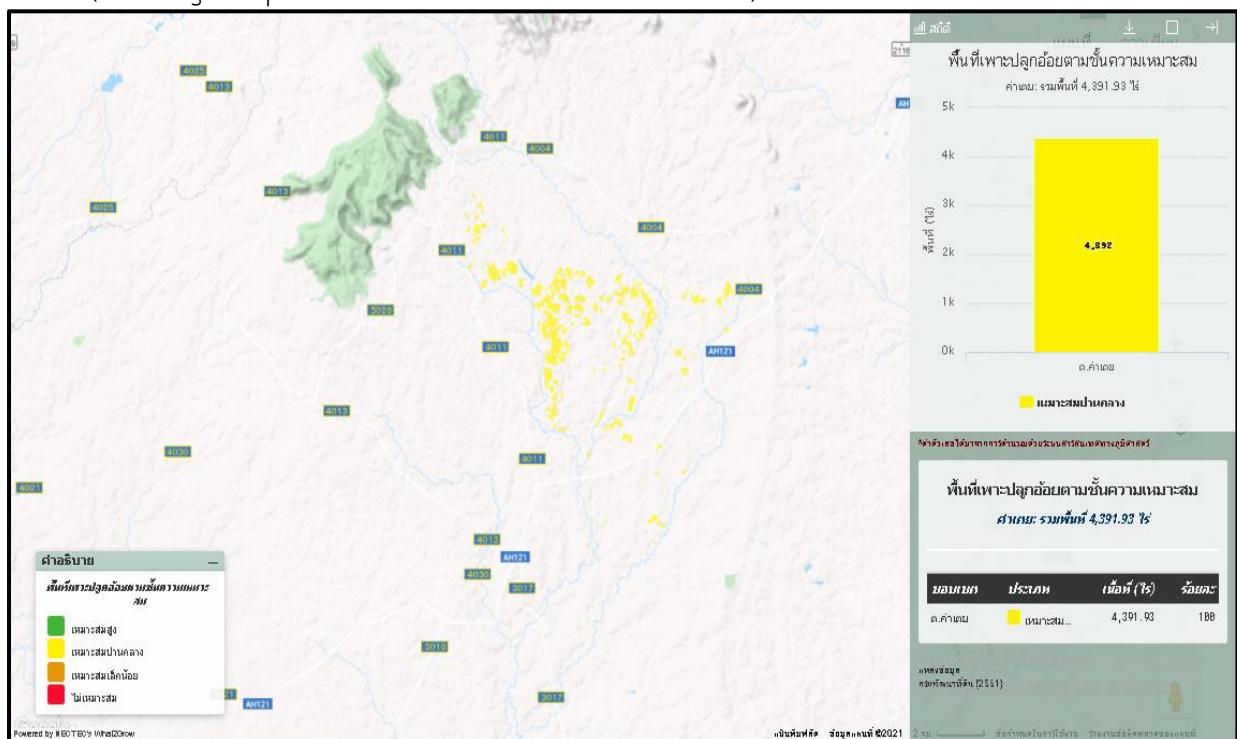

ภาพที่ ๓๐ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเข้มข้นตามชั้นความเข้ม ตำบลคำเตย

(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๓๑ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกจิรงตำบลคำเตยจำนวน ๔,๓๙๑.๙๔ ไร่
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

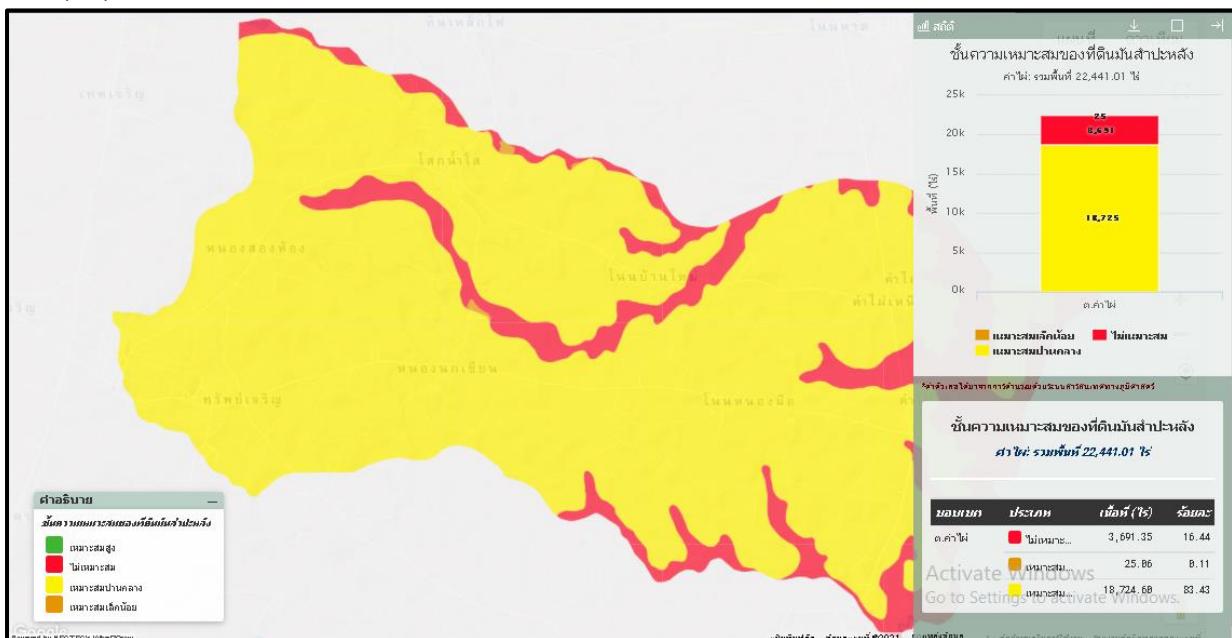
ภาพที่ ๓๒ แผนที่แสดงการปลูกจิรงตามระดับชั้นความเนิ่นแน่นสำหรับตำบลคำเตย
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ชนิดสินค้าอ้อยโรงงาน

(๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

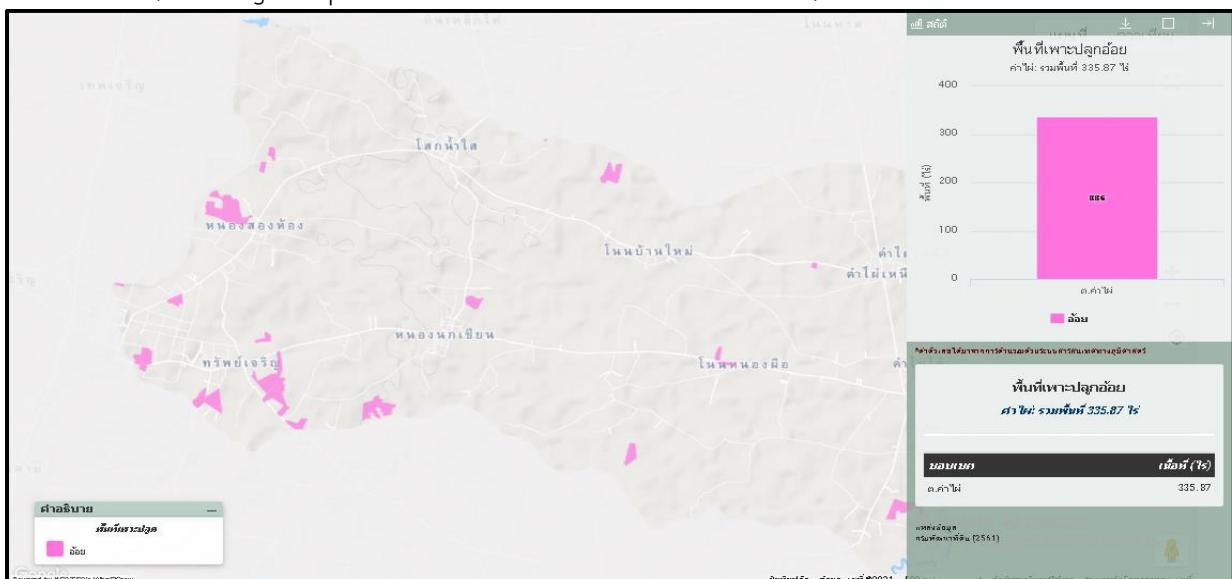
(๒) เขตความเหมาะสม

ตำบลคำไฝเมืองที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงาน ทั้งหมดจำนวน ๒๒,๔๔๑.๐๑ ไร่ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม ปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๘๗๔.๖๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๔๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๒๕.๘๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๙ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓,๖๙๑.๓๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๔๔ และไม่มีพื้นที่เหมาะสมมาก (S๑)

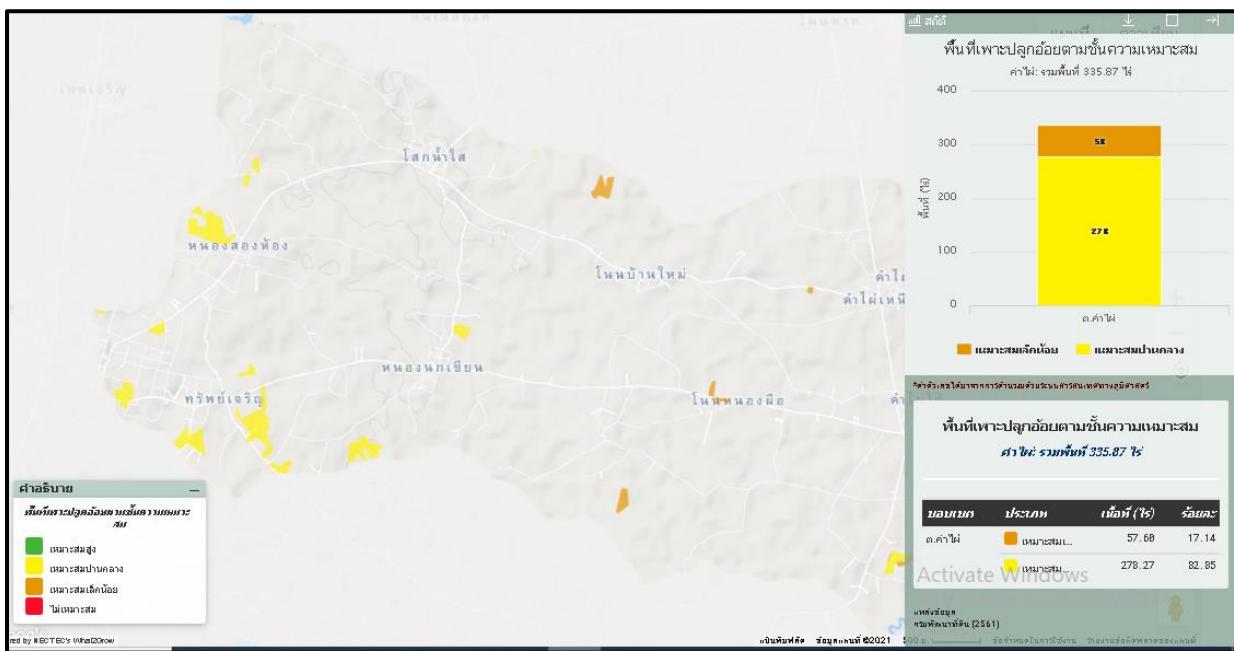
ภาพที่ ๓๓ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลคำไฝ

(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๓๔ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกจังหวัดคำไฝจำนวน ๓๓๕.๘๗ ไร่

(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

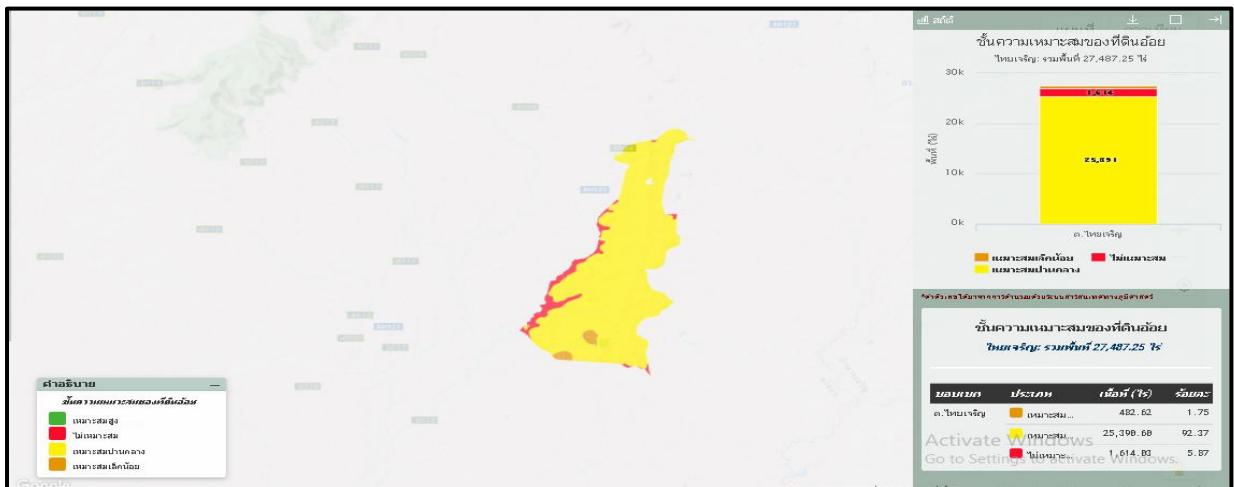
ภาพที่ ๓๕ แผนที่แสดงการปลูกจังหวัดด้วยชั้นความเหมาะสมสำหรับการทำเกษตร
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ชนิดลินค้าอ้อยโรงงาน

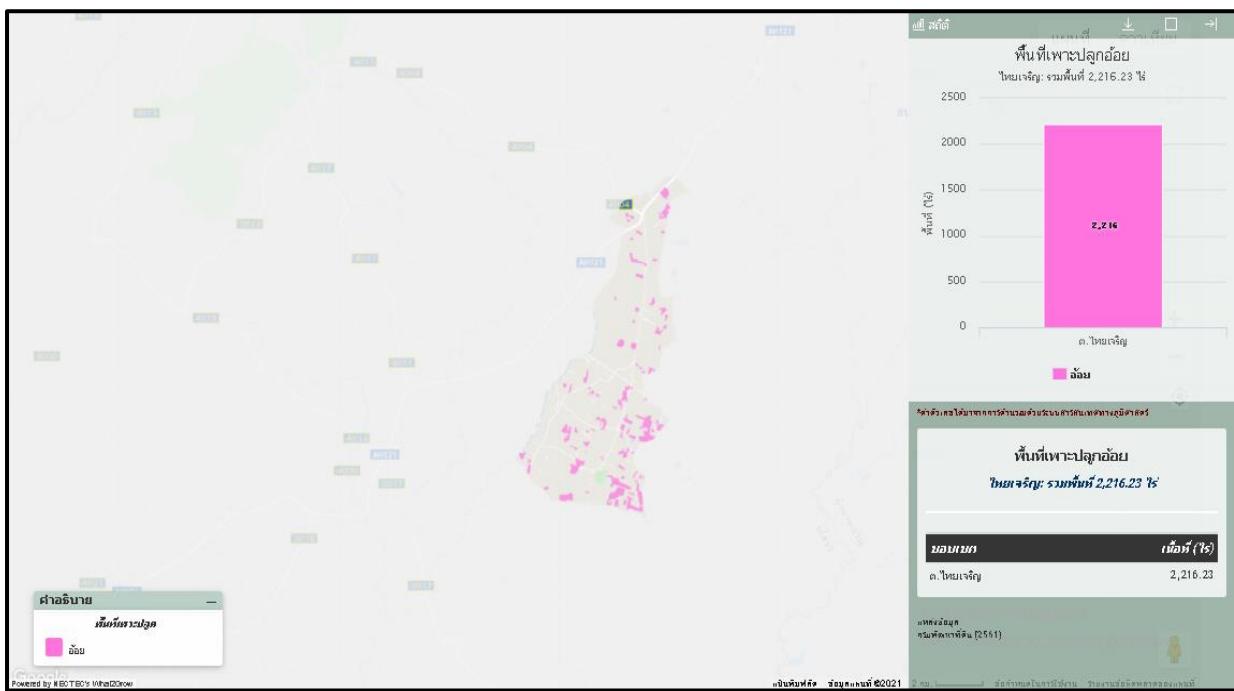
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

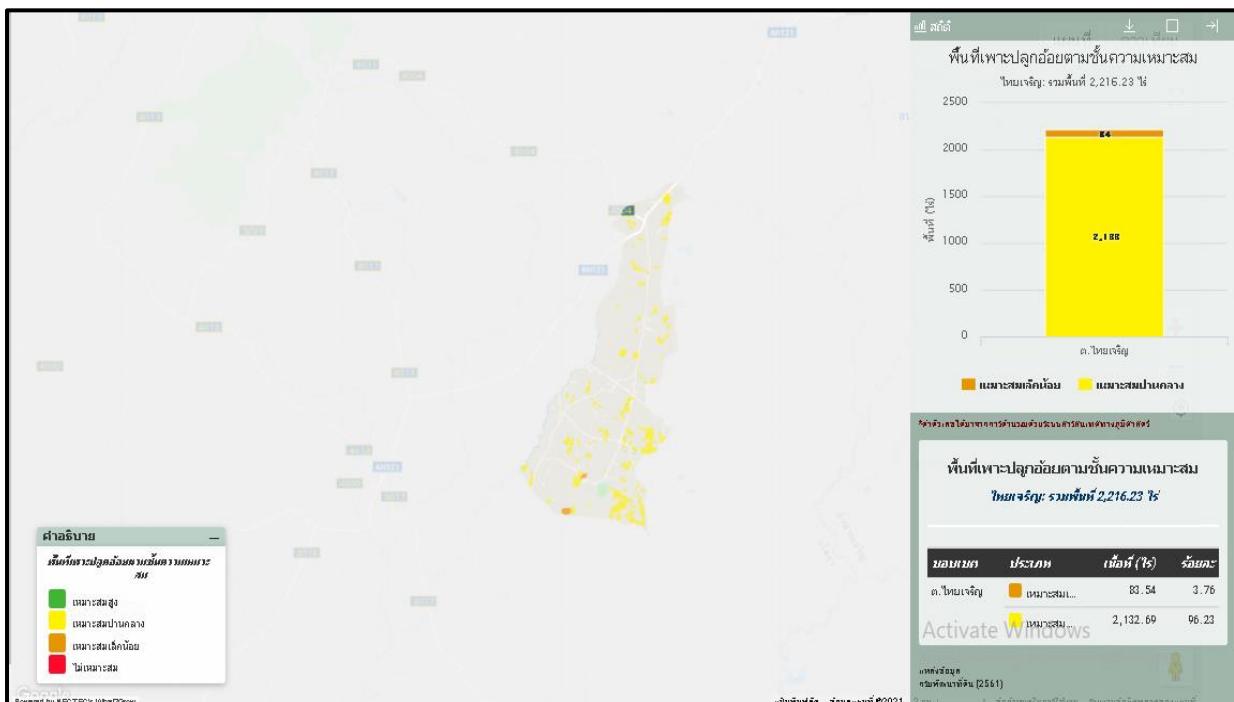
ตำบลไทยเจริญ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงาน ทั้งหมดจำนวน ๒๗,๔๘๗.๒๕ ไร่ พื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงาน (S๒) จำนวน ๒๕,๓๙๐.๖๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๓๗ พื้นที่ เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๔๙๒.๖๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๕ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑,๖๑๔.๐๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๗ และไม่มีพื้นที่เหมาะสมมาก (S๑)

ภาพที่ ๓๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลไทยเจริญ
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๓๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกจิริ่งตำบลไทยเจริญจำนวน ๒,๒๑๖.๒๓ ไร่
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

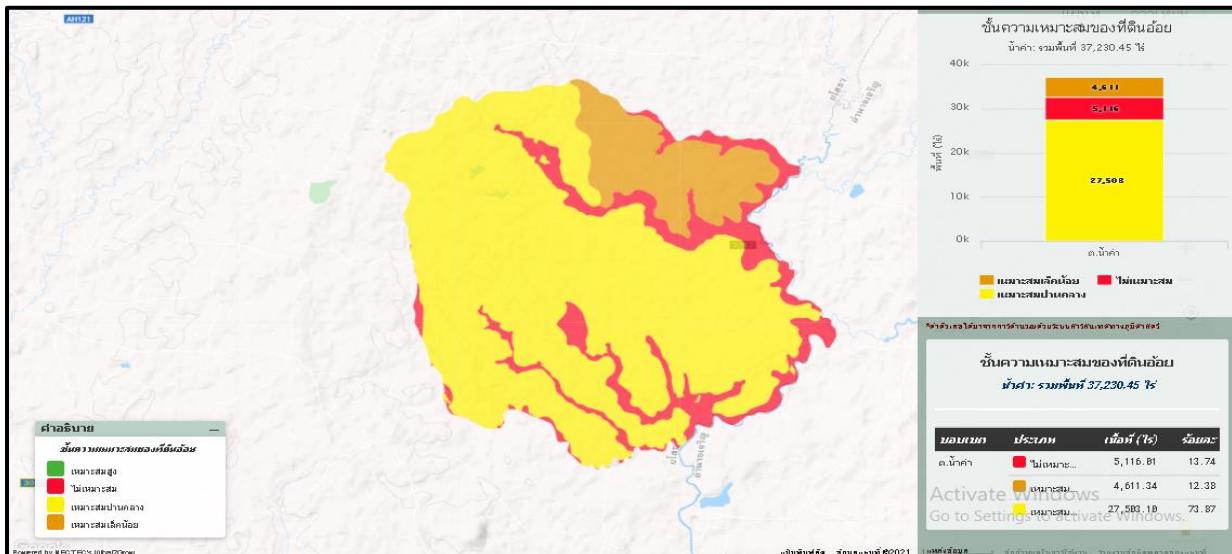
ภาพที่ ๓๘ แผนที่แสดงการปลูกจิริ่งตามระดับขั้นความเหมาะสมสำหรับตำบลไทยเจริญ
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ชนิดสินค้าอ้อยโรงงาน

(๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

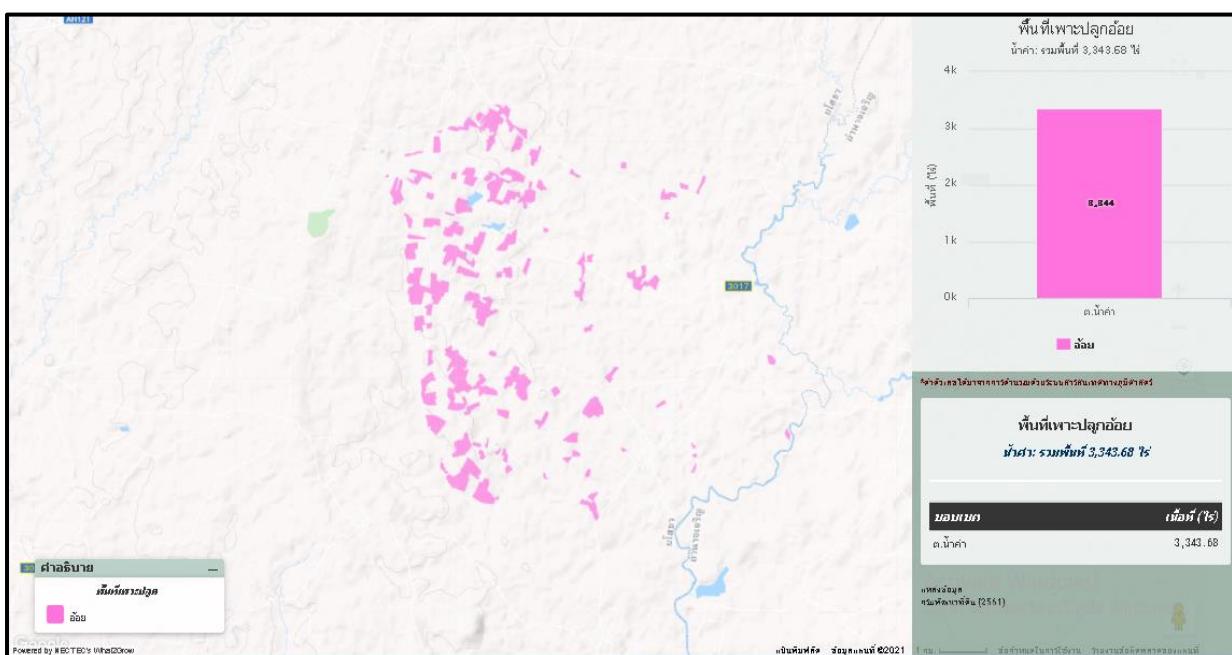
(๒) เขตความเหมาะสม

ตำบลน้ำคำ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงาน ทั้งหมดจำนวน ๓๗,๒๓๐.๔๕ ไร่ พื้นที่เหมาะสม/เหมาะสม ปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๗,๕๐๑.๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๘๗ พื้นที่ เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๔,๖๑๖.๓๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓๙ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๕,๑๑๖.๐๑ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๔ และไม่มีพื้นที่เหมาะสมมาก (S๑)

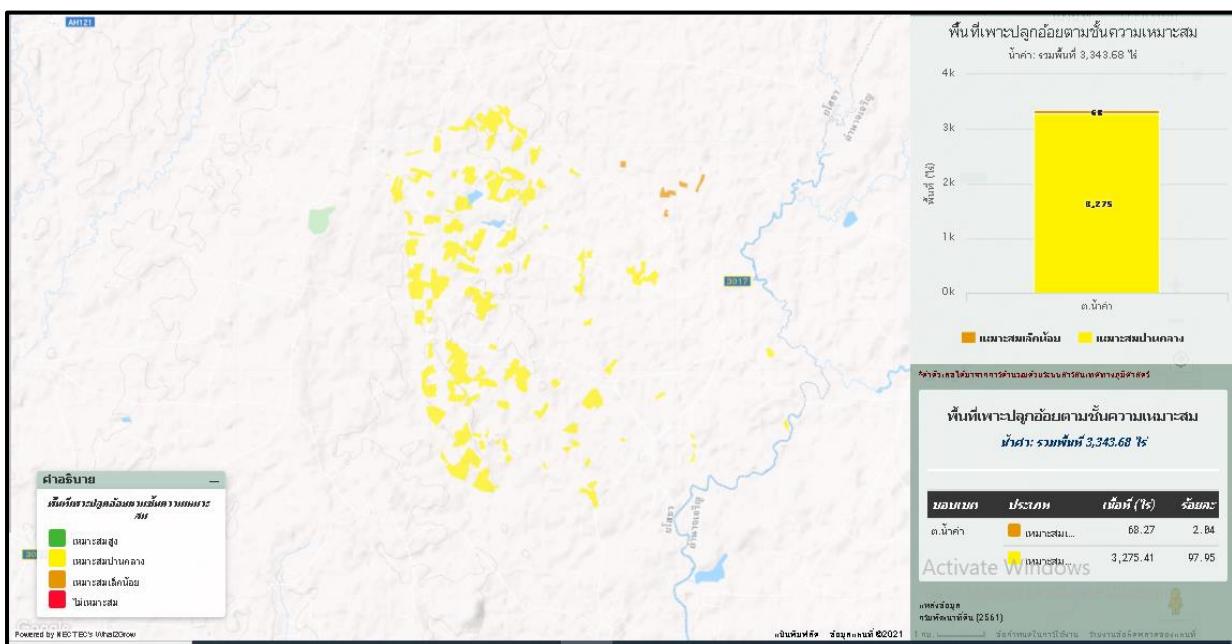
ภาพที่ ๓๙ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลไทยเจริญ

(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๔๐ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกจริงตำบลน้ำคำจำนวน ๓,๓๔๓.๖๘ ไร่

(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๔๑ แผนที่แสดงการปลูกจังหวัดตามระดับขั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกอ้อย

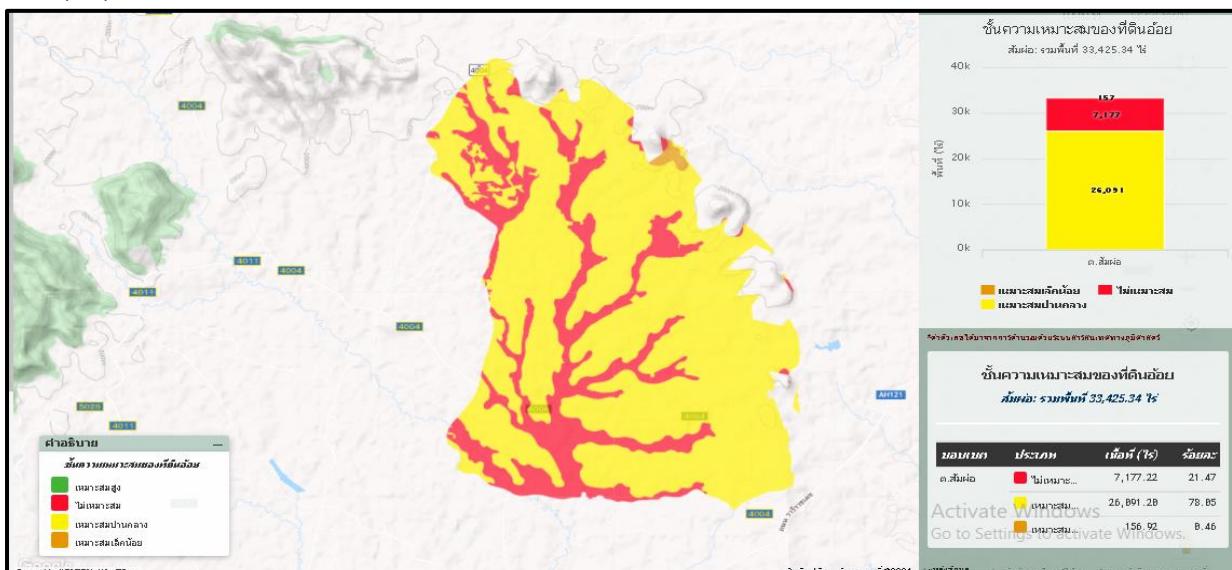
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ชนิดสินค้าอ้อยโรงงาน

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

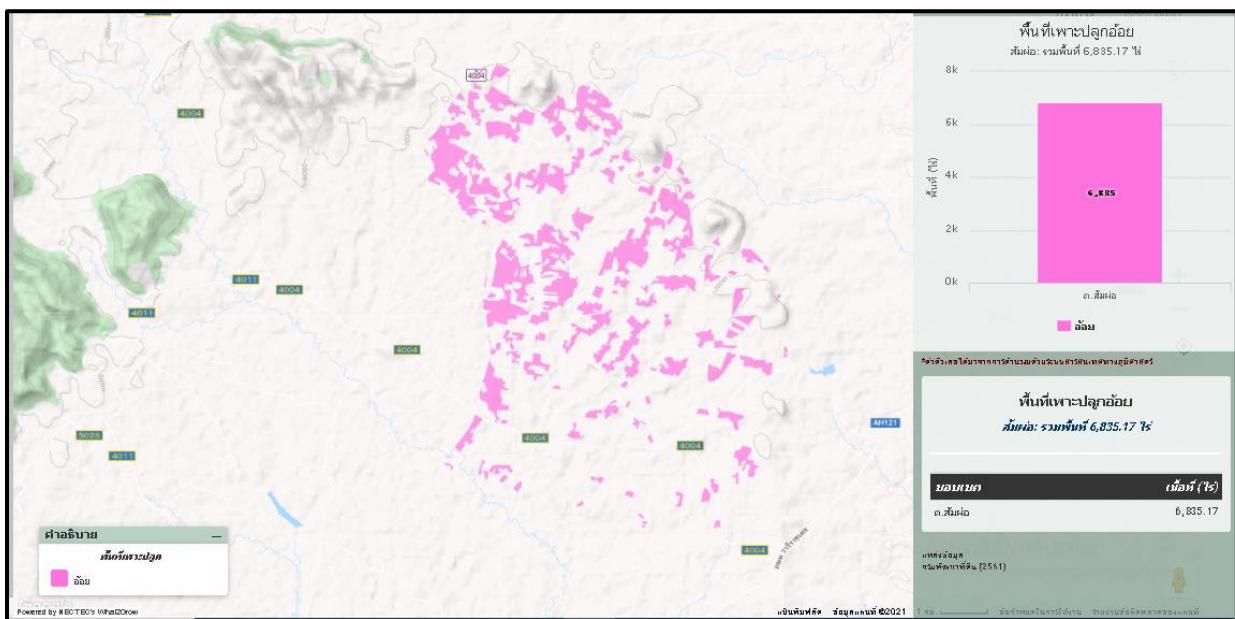
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลส้มผ่อ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงาน ทั้งหมดจำนวน ๓๓,๔๒๕.๓๔ ไร่ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม ปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๖,๐๓๑.๖๐ คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๐๕% ที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๕๙.๕๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๖ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๗,๗๗๗.๒๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔๗ และไม่มีพื้นที่เหมาะสมมาก (S๑)

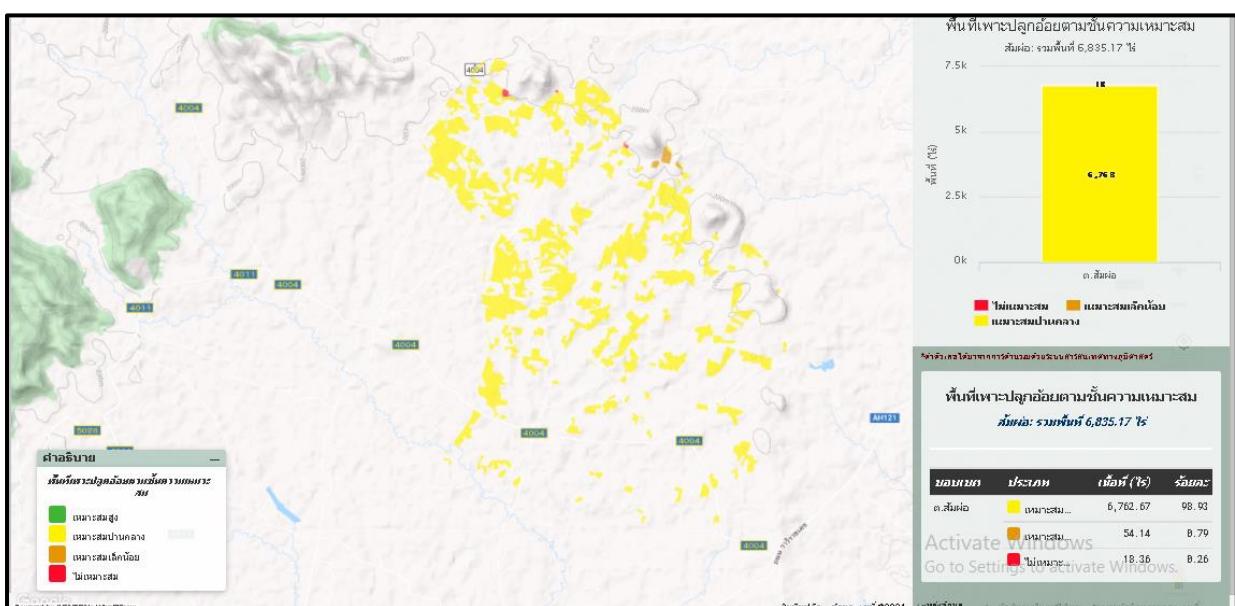

ภาพที่ ๔๒ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับขั้นความเหมาะสม ตำบลส้มผ่อ

(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๔๓ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกจิรงทำบลสัมผ่อจำนวน ๖,๘๓๕.๑๗ ไร่
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๔๔ แผนที่แสดงการปลูกจิรงตามระดับชั้นความเหมาะสมทำบลสัมผ่อ
(ที่มา : Agri-Map กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๑๖ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
๑. ด้านพื้นที่และทรัพยากร การเกษตร ๑ ทรัพยากรดิน	- สภาพดินส่วนมากขาดความอุดมสมบูรณ์ โดยเป็นดินทรายจัด เป็นส่วนใหญ่ - ดินขาดความอุดมสมบูรณ์และมีสารพิษ ตกค้าง	๑. ส่งเสริมใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักอัตรา ๑-๒ ตันต่อไร่กลับตอบซังพืชลงดินได้แก่ฟางหรือตอ ซังข้าวต้นข้าวโพดหรือเศษพืชตระกูลถัวในช่วง การเตรียมดินไอกลับพืชปุ๋ยสดจากพืชตระกูลถัว ๒. ส่งเสริมให้เกษตรกรอนุรักษ์ดินและน้ำมากขึ้น	อำเภอไทยเจริญ (ทุกตำบล)	มาก

๒. ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. แหล่งน้ำไม่เพียงพอ ๒. ขาดเงินทุนหมุนเวียน ๓. โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด ๔. ภัยธรรมชาติ ๕. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ๖. ขาดความรู้ทางวิชาการ ๗. ขาดการรวมกลุ่ม ^๙ ๘. เมล็ดพันธุ์ข้าวดีมีไม่เพียงพอ ๙. ไม่มีที่ดินทำกิน ๑๐. ต้องการเอกสารสิทธิ์ ๑๑. ขาดแรงงาน ๑๒. ค่าจ้างแรงงานสูง ๑๓. ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ^{๑๐} ๑๔. ราคาผลผลิตตกต่ำ ^{๑๑} ๑๕. ต้นทุนการผลิตสูง ^{๑๒} ๑๖. ขาดเครื่องจักร ^{๑๓} ๑๗. ขาดงบประมาณสนับสนุนกลุ่ม	๑. นำเพื่อการเกษตรในครูแล้งไม่เพียงพอ เนื่องจากแหล่งน้ำไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ นาน ๒. ประชาชนส่วนใหญ่มีความยากจน การออมมีน้อยและมีหนี้สินมาก รวมทั้ง เกษตรกรบางส่วนไม่มีที่ทำกิน ๓. ตลาดสินค้าการเกษตรยังไม่มี ประสิทธิภาพและการตลาดในลักษณะ ต่างๆ ยังไม่ชัดเจน ๔. เทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตการเกษตร ยังมีน้อย ๕. ราคากลางผลิตทางการเกษตรไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับกลไกตลาดของประเทศ ๖. ห่างไกลเมือง ทำให้ต้นทุนการขนส่งสูง ๗. โรคแมลงศัตรูพืชเข้าทำลายผลผลิต ทางการเกษตร	๑. มุ่งเน้นให้เกิดการผลิตสมดسانกิจกรรม / โครงการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์จังหวัด และองค์การบริหารส่วน ท้องถิ่น ลงสู่พื้นที่ในลักษณะของการบูรณาการ โดยจะต้องสอดคล้องกับปัญหาและตรงกับความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร รวมทั้งไม่ให้เกิด ความขัดแย้งกันและกัน ๒. มุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้โดยมี เกษตรกรและชุมชนเป็นศูนย์กลาง และชุมชน จะต้องเป็นผู้คิด ผู้ทำ และผู้ประเมินผลการ การทำด้วยตนเองทุกขั้นตอน ๓. มุ่งเน้นให้ชุมชนมีความสามารถในการพึ่งพา ตนเอง มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องและ เหมาะสม (GAP) ไม่ทำลายทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม และมีความสามารถในการพัฒนา ตนเองอย่างยั่งยืน ๔. โดยมีการสร้างพื้นฐานต่างๆ ของรัฐบาล มี ส่วนสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ อำเภอ ๕. ผลักดันผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดสารพิษ และเกษตรอินทรีย์เป็นที่ต้องการของตลาดใน ประเทศ รวมทั้งนโยบายครัวไทยสู่ครัวโลก ๖. ส่งเสริมให้ปลูกพืชใช้น้ำน้อยในช่วงหน้าแล้ง	อำเภอไทยเจริญ (ทุกตำบล)	มาก
--	---	---	----------------------------	-----

๓ ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์			อำเภอไทยเจริญ (ทุกตำบล)	มาก
๑. ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ๒. ขาดมาตรฐานการรับรองคุณภาพ ๓. ผลผลิตไม่ต่อเนื่อง ๔. ขาดองค์ความรู้ ๕. ขาดแหล่งเงินทุน	๑. แรงงานส่วนใหญ่ขาดทักษะและขาดวินัย ๒. การอพยพแรงงานหลังการเก็บเกี่ยว ๓. น้ำมันเชื้อเพลิงมีราคาสูง รวมทั้งจะส่งผลให้เกิดปัญหา มีการปลูกพืชเพื่อแปรรูปเป็นพลังงานทดแทน ไปயิ่งพื้นที่ปลูกพืชอาหาร เกิดอาหารแพงขึ้นมาได้	๑. นโยบายสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านและ OTOP ๒. สนับสนุนการรวมกลุ่มจัดตั้งวิสาหกิจ ขอสินเชื่อเพื่อพัฒนาสินค้า ๓. สนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF ๔. แนะนำให้ปลูกพืชให้ได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ๕. จัดการอบรมให้เกษตรกรสามารถเรียนรู้และพัฒนาสินค้าให้สามารถได้การรับรองคุณภาพ		

๒.๒.๓ การจัดทำ TOWS Matrix

ตารางที่ ๑๗ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	๑. มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ๒. มีแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรทุกตำบล ๓. เกษตรกรมีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้กับการทำการเกษตร	๑. แหล่งน้ำไม่เพียงพอ ๒. ขาดแรงงานด้านการเกษตร ๓. ขาดความรู้ทางวิชาการ ๔. ต้นทุนทางการเกษตรสูง ๕. ขาดเงินทุน ๖. ขาดการพัฒนาคุณภาพสินค้า(brand)
โอกาส (O)	กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)
๑. มีแหล่งเงินทุนสนับสนุน ๒. การคมนาคมสะดวก ๓. องค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีมีให้เลือกหลากหลาย	๑. ส่งเสริมการทำการเกษตรเชิงท่องเที่ยว (S๑+O๒) ๒. ส่งเสริมการปลูกพืชปลอดภัย (S๓+O๑)	๑. สนับสนุนการรวมกลุ่มจัดตั้งวิสาหกิจขอสินเชื่อเพื่อพัฒนาสินค้า(W๑+O๑) ๒. สนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF (W๒+O๓)
อุปสรรค (T)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)
๑. ไม่มีที่ดินทำกิน ๒. ภัยธรรมชาติ ๓. โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด ๔. ภาระหนี้สิน	๑. แนะนำให้ปลูกพืชให้ได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด (S๓+T๓) ๒. แนะนำการปลูกพืชชนอกฤดู (S๔+T๑)	๑. รณรงค์การใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้เคมี(W๔+T๓) ๒. ส่งเสริมให้ปลูกพืชใช้น้ำน้อยในช่วงหน้าแล้ง (W๑+T๑)
ภายนอก ปัจจัยภายใน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	๑. มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ๒. มีโรงงานน้ำตาลออยู่ในพื้นที่ ๓. มีแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรรักษ์ศรีเทพ ๔. เกษตรกรมีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้กับการทำการเกษตร	๑. แหล่งน้ำไม่เพียงพอ ๒. ขาดแรงงานด้านการเกษตร ๓. ขาดความรู้ทางวิชาการ ๔. ต้นทุนทางการเกษตรสูง ๕. ขาดเงินทุน ๖. ขาดการพัฒนาคุณภาพสินค้า)

โอกาส (O)	กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)
๑. มีแหล่งเงินทุนสนับสนุน ๒. การคุณภาพดี ๓. องค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีมีให้เลือกหลากหลาย	๑. ส่งเสริมการทำการเกษตรเชิงท่องเที่ยว(S๑+O๑) ๒. ส่งเสริมการปลูกพืชปลอดภัย (S๓+O๑)	๑. สนับสนุนการรวมกลุ่มจัดตั้งวิสาหกิจ ขอสินเชื่อเพื่อพัฒนาสินค้า(W๑+O๑) ๒. สนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF (W๒+O๓)
อุปสรรค (T) ๑. ไม่มีที่ดินทำกิน ๒. ภัยธรรมชาติ ๓. โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด ๔. ภาระหนี้สิน	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) ๑. แนะนำให้ปลูกพืชให้ได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด (S๓+T๓) ๒. แนะนำการปลูกพืชชนอกฤดู (S๔+T๒)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) ๑. รณรงค์การใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้เคมี(W๔+T๓) ๒. ส่งเสริมให้ปลูกพืชใช้น้ำอยู่ในช่วงหน้าแล้ง (W๑+T๒)

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

(๑) ส่งเสริมการทำการเกษตรเชิงท่องเที่ยว

(๒) ส่งเสริมการปลูกพืชปลอดภัย

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

(๑) สนับสนุนการรวมกลุ่มจัดตั้งวิสาหกิจ ขอสินเชื่อเพื่อพัฒนาสินค้า

(๒) สนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

(๑) แนะนำให้ปลูกพืชให้ได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด

(๒) แนะนำการปลูกพืชชนอกฤดู

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

(๑) รณรงค์การใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้เคมี

(๒) ส่งเสริมให้ปลูกพืชใช้น้ำอยู่ในช่วงหน้าแล้ง

ปัจจัยภายในอำเภอ		ปัจจัยภายนอกอำเภอ	
จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	ภัยคุกคาม
- ด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน ๑. เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิและสินค้าเกษตรและส่งออกไปยังจังหวัดภาคกลาง ๒. เป็นแหล่งผลิตสินค้าหัตถกรรมพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงและส่งออก ๓. มีกองทุนหมู่บ้านและกองทุนต่างๆ ในหมู่บ้านที่จะสนับสนุนการประกอบอาชีพของเกษตรกร ๔. องค์กรชุมชน/เอกชนและกลุ่มเกษตรกรทำงานเข้มแข็งเพื่อการสังคมและส่งเสริมอาชีพ ๕. มีแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นสามารถช่วยในการเพาะปลูก ๖. มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ศาสนា วัฒนธรรมป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ๗. มีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นเด่นชัดโดยเฉพาะงานประเพณีบุญบั้งไฟ ๘. บุคลากรมีภูมิปัญญาท้องถิ่นหลากหลาย	- ด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน ๑. ประชาชนส่วนใหญ่มีความยากจน การออมมีน้อยและมีหนี้สินมากรวมทั้งเกษตรกรบางส่วนไม่มีที่ทำกิน ๒. ตลาดสินค้าการเกษตรยังไม่มีประสิทธิภาพและการตลาดในลักษณะต่างๆ ยังไม่ชัดเจน ๓. เทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตการเกษตรยังมีน้อย ๔. ข่าวสารการตลาดและการกระจายตัวมีน้อย ๕. ปศุสัตว์ขนาดกลางขนาดเล็ก (โค กระ บือ สุกร) และสัตว์น้ำ มีจำนวนน้อย ๖. ไม่มีระบบชลประทาน ๗. น้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้งไม่เพียงพอเนื่องจากแหล่งน้ำไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ด้าน ๘. แหล่งท่องเที่ยวมีขนาดความกว้างใหญ่และสิ่งอำนวยความสะดวกความสะอาดมีน้อย	๑.นโยบายสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านและ OTOP ๒. ผลผลิตทางการเกษตรไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับกลไกตลาดกลางของประเทศไทย ๓.นโยบายการกิดกันทางการค้าระหว่างประเทศ ๔. ห่างไกลเมือง ทำให้ต้นทุนการขนส่งสูง ๕. โรคแมลงศัตรูพืชเข้าทำลายผลผลิตทางการเกษตร ๖. กระแสวัฒนธรรมต่างประเทศทำให้ชีวิตชุมชนเปลี่ยนไปและฟุ่มเฟือยกิจกรรมวัฒนธรรม ๗. การแข่งขันจากบริษัทข้ามชาติเนื่องจากนโยบายเปิดเสรีทางการค้า	๑. พื้นที่บางส่วนประสบปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งช้ำมาก ๒. ราคาผลผลิตทางการเกษตรไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับกลไกตลาดกลางของประเทศไทย ๓. นโยบายการกิดกันทางการค้าระหว่างประเทศ ๔. ห่างไกลเมือง ทำให้ต้นทุนการขนส่งสูง ๕. โรคแมลงศัตรูพืชเข้าทำลายผลผลิตทางการเกษตร ๖. กระแสวัฒนธรรมต่างประเทศทำให้ชีวิตชุมชนเปลี่ยนไปและฟุ่มเฟือยกิจกรรมวัฒนธรรม ๗. น้ำมันเชื้อเพลิงมีราคาสูงรวมทั้งจะส่งผลให้เกิดปัญหา มีการปลูกพืชเพื่อประรูปเป็นพลังงาน
๙. แรงงานมีจำนวนมาก และสามารถพัฒนาเป็นแรงงานฝีมือได้ ๑๐. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	๙. ถนนในชนบทส่วนมากยังมีสภาพชำรุด ๑๐. การศึกษาในระดับประดิษฐ์ศึกษาของเกษตรกร	๗. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี ๘. นโยบายโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของรัฐบาลมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของอำเภอ	๙. น้ำมันเชื้อเพลิงมีราคาสูงรวมทั้งจะส่งผลให้เกิดปัญหา มีการปลูกพืชเพื่อประรูปเป็นพลังงาน

<p>และระดับอาชีวะมีเพียงพอ และมีมหาวิทยาลัยสาขาสามารถศึกษาได้ถึงระดับปริญญาตรี</p> <p>๑๑. สถานบริการสาธารณสุขทั้งระดับตำบลและระดับอำเภอ มีเพียงพอ</p> <p>๑๒. สถิติอาชญากรรมในพื้นที่ต่างๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม <p>๑๓. สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปยังไม่ถูกทำลาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระบบบริหาร <p>๑๔. การบริหารงานราชการอำเภอ จังหวัด แบบบูรณาการเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา</p>	<p>ส่วนใหญ่ขาดการศึกษาต่อเนื่อง</p> <p>๑๑. ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมสุขภาพอนามัยไม่ดี</p> <p>๑๒. การอพยพแรงงานหลังการเก็บเกี่ยว</p> <p>๑๓. แรงงานส่วนใหญ่ขาดทักษะและขาดวินัย</p> <p>๑๔. เกษตรกรส่วนใหญ่พึ่งพาปัจจัยทางศาสตร์และสารเคมีตกค้าง ทำให้ดินเสีย และสารเคมีตกค้างทำลายสุขภาพของเกษตรกร</p> <p>๑๕. สภาพสังคมเริ่มเข้าสู่สังคมสูงอายุ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม <p>๑๖. สภาพดินส่วนมากขาดความอุดมสมบูรณ์ โดยเป็นดินรายจด เป็นส่วนใหญ่</p> <p>๑๗. สภาพป่าในหลายพื้นที่มีปริมาณลดลง เนื่องจากถูกบุกรุก ถางป่า ลักลอบตัดไม้</p> <p>๑๘. ประชากรขาดจิตสำนึกรการอนุรักษ์ดินและน้ำอย่าง</p>	<p>มีส่วนสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทางอำเภอ</p>	<p>ทดสอบ ไปแล่งพื้นที่ปลูกพืชอาหาร กิจกรรมทางชุมชนมาได้</p> <p>๙. ภาวะโลกร้อน</p> <p>๑๐. ภาวะความผันผวนทางเศรษฐกิจระดับประเทศทั่วโลก</p> <p>๑๑. ภัยคุกคามจากโรคติดต่อจากภายนอก เช่น หวัด ๒๐๐๙ ไข้หวัดนก ฯลฯ</p>
---	--	---	---

การวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอำเภอไทยเจริญ

จากการประมวลข้อมูลสภาพทั่วไปแผนยุทธศาสตร์พัฒนาอำเภอ นโยบายหน่วยงานอุทกราชดับ และการกำหนดปัจจัยประกอบการวิเคราะห์ศักยภาพ (SWOT) สามารถสรุปวิเคราะห์ศักยภาพในแต่ละ ด้านดังนี้

๑. การวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ

จากข้อมูลสถานการณ์เศรษฐกิจของอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร เมื่อพิจารณา โครงสร้างการผลิต มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม อำเภอไทยเจริญ สาขาที่ทำรายได้มากที่สุดคือ สาขา เกษตรกรรม (โดยเป็นรายได้จากการปลูกข้าวมากที่สุด) อำเภอไทยเจริญ ในด้านจุดแข็งมีพื้นที่ การเกษตรมาก มีเกษตรกรที่มีความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพการเกษตรโดยเนพะการปลูกข้าว ห้อมะลิ และผลิตภัณฑ์ชุมชน มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ และวัฒนธรรม โดยเฉพาะงานประเพณีบึงไฟ มีถนนเพื่อการขนส่งผลิต และการท่องเที่ยวเข้าถึงทุกหมู่บ้าน แต่ในด้านจุดอ่อนพบว่าประชาชน ประชาชนส่วนใหญ่มีความยากจนเนื่องจากมีรายได้ต่ำ ค่าใช้จ่ายสูง มีหนี้สินมาก ผลผลิตปศุสัตว์ขนาด กกลาง (โค-กระบือ สุกร) ขนาดเล็ก และสัตว์น้ำมีน้อย เมื่อเปรียบเทียบพื้นที่การเกษตร และจำนวน เกษตรกร การตลาดยังไม่ชัดเจน แรงงานส่วนใหญ่ขาดทักษะและขาดวินัย น้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง ไม่เพียงพอ เนื่องจากแหล่งน้ำไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้นาน ระบบชลประทานไม่มี สภาพดินส่วนมากขาด ความอุดมสมบูรณ์ โดยเป็นดินทราย ในด้านโอกาส รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนกองทุนหมู่บ้าน ผลิตภัณฑ์ชุมชน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี ผลผลิตทางการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษเป็นที่ ต้องการของตลาดภายในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้งนโยบายครัวไทยสู่ครัวโลก นโยบายส่งเสริม วิสาหกิจชุมชน และ SMEs ส่วนในด้านอุปสรรคพบว่ามีพื้นที่บางส่วนประสบปัญหาอุทกวัยและภัยแล้ง ซ้ำซาก ราคាពผลิตทางการเกษตรไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับกลไกของตลาดของประเทศ นโยบายการ กีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ การอยู่ห่างไกลเมืองทำให้ต้นทุนการขนส่งสูง

เมื่อวิเคราะห์ลักษณะจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค การพัฒนาเศรษฐกิจของอำเภอ ไทยเจริญ จังหวัดยโสธรแล้วเห็นว่าศักยภาพเศรษฐกิจของอำเภอ มีพื้นที่การเกษตรมาก เกษตรกรรม มี ทักษะ ฯลฯ ถ้ามีการพัฒนาการผลิตเกษตรปลอดภัยน่าจะได้ผล โดยเฉพาะการผลิตข้าวห้อมะลิ ปลอดภัยให้ได้คุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า รองลงไปคือ ส่งเสริมการปลูกยางพารา มันสำปะหลัง อ้อย โรงงาน ปศุสัตว์และการประมง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ส่วนการท่องเที่ยวจะต้องพัฒนาสร้างให้ได้ เด่น สร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้

๒. การวิเคราะห์ศักยภาพด้านสังคม

จากข้อมูลสถานการณ์ด้านสังคมของอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร ในด้านจุดแข็ง เมื่อ พิจารณาด้านการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน มีผู้เข้าเรียนตามเกณฑ์ การเรียน การสอนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน มีประชากรชาวบ้านและภูมิปัญญาหลากหลาย ด้าน สาธารณสุขมีโรงพยาบาล และสถานีอนามัย เพียงพอ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ในเกณฑ์ ควบคุมได้

จุดอ่อน ประชาชนยังขาดการศึกษาต่อเนื่อง การศึกษาในระบบยังมีคุณภาพการศึกษาและ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐานของประเทศ ประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมสุขภาพ

อนามัยไม่ดี จำนวนบุคลากรด้านสาธารณสุขไม่เพียงพอ กับการป้องกันและรักษาโรค แรงงานมีมากแต่ ส่วนใหญ่ยังขาดทักษะ มีภาระหนี้สินครัวเรือน ปัญหาภาวะสังคมความมั่นคงของมนุษย์ในกลุ่มต่างๆ มี การอพยพแรงงานหลังฤดูเก็บเกี่ยวข้าว และมีผู้สูงอายุมากขึ้น

ด้านโอกาส จัดทำโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการศึกษาสาธารณสุข ช่วยเหลือ ผู้ด้อยโอกาส การป้องกันปราบปรามยาเสพติด

ด้านปัญหาอุปสรรค กระแสวัฒนธรรมต่างประเทศทำให้วิถีชีวิตชุมชนเปลี่ยนไป และ ฟุ่มเฟือยจากค่านิยมในวัฒนธรรม

เมื่อวิเคราะห์ลักษณะจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการพัฒนาของอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร แล้วเห็นว่าศักยภาพด้านสังคมมีโครงสร้างการศึกษา สาธารณสุขดีเพียงพอ ความปลอดภัยใน ชีวิต และทรัพย์สินอยู่ในเกณฑ์ควบคุมได้ แต่เพื่อให้เป็นสังคมหน้าอยู่จะต้องเร่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพสอด รับกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน ให้มีความประยุต มีแผนชีวิตโดยมุ่งเน้นไปที่พัฒนาคนให้มีความรู้ และการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความเป็นอยู่ที่ดีตามเกณฑ์ จปธ. ให้มีความสุขในพื้นที่ ไม่อพยพ แรงงานทั้งนี้เพื่อให้ครอบครัวอบอุ่นสังคมชุมชนเข้มแข็งให้เป็นชุมชนน่าอยู่ให้ได้

๓. การวิเคราะห์ศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากข้อมูลสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของอำเภอไทยเจริญ จังหวัด ยโสธร ในด้านจุดแข็ง เมื่อพิจารณาจำนวนแหล่งน้ำธรรมชาติและน้ำต้นทุน เห็นว่ามีเพียงพอที่จะใช้ใน การเกษตรและอุตสาหกรรมในด้านน้ำ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ เห็นควรให้ปรับปรุงให้ แหล่งน้ำสามารถเก็บกักน้ำเพิ่มมากขึ้น คุณภาพดินทุกหมู่บ้านได้มีการฟื้นฟูปรับปรุงและบำรุงดินด้วย อินทรีย์วัตถุ สำหรับสิ่งแวดล้อมในด้านมลพิษทางอากาศและเสียงในเขตชุมชนมีอยู่บ้าง แต่ไม่อยู่ใน เกณฑ์ที่อันตรายต่อสุขภาพของประชาชน

จุดอ่อน แหล่งน้ำธรรมชาติบางแห่งมีสภาพตื้นเขิน รับน้ำเก็บน้ำได้ปริมาณน้อย ทรัพยากรป่าไม้มี จำนวนน้อย เนื่องจากถูกตัดทำลายเพื่อทำการเกษตร และบางส่วนถูกลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ทำให้มีผลเสียต่อระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมส่งผลให้ประสบปัญหาภาวะโลกร้อน คุณภาพดินส่วนมากเป็นดินไม่ค่อยอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากการใช้ ปุ๋ยเคมีมานาน ขาดการปรับปรุงและบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ และลักษณะดินเป็นดินทราย คุณภาพน้ำและปริมาณ น้ำเสียมีเพิ่มขึ้น ส่วนปริมาณน้ำและกากของเสียในเขตชุมชนขนาดใหญ่มีขยายมากขึ้น

เมื่อวิเคราะห์ลักษณะจุดแข็ง จุดอ่อน การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร แล้วเห็นว่าศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของอำเภอ มีแหล่งน้ำธรรมชาติ และน้ำต้นทุนเพียงพอทำการเกษตรในฤดูฝน ดังนั้นเพื่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน จะต้องรณรงค์ให้ประชาชนให้เห็นความสำคัญ และร่วมกับภาครัฐพัฒนา พื้นที่แหล่งน้ำ ธรรมชาติ ป่าไม้ คุณภาพดิน เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ การร่วมกันกำจัดขยะ ภาคของ เสียและลดมลพิษจะช่วยให้ประชาชนสามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ประเด็นปัญหาสำคัญและโอกาสพัฒนาของอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

จากการวิเคราะห์และกำหนดปัจจัยประกอบในการวิเคราะห์ศักยภาพ เป็นปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก การวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถกำหนด

ประเด็นปัญหาสำคัญ และโอกาสการพัฒนาของอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร เพื่อเป็นข้อมูลนำไปกำหนดวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์ที่เป็นไปตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

ลำดับ ความสำคัญ	ประเด็นปัญหาสำคัญ	โอกาสการพัฒนา
๑	ผลผลิตการเกษตรโดยเฉพาะ ข้าวหอมมะลิอยู่ในอัตราต่ำ และราคากลางต่ำ และไม่ แน่นอน ขึ้นอยู่กับกลไกตลาด กลาง (ควรสร้างมูลค่าเพิ่มโดย จัดทำเป็นสินค้าปลอดภัยหรือ ^{อินทรีย์})	เพื่อให้ผลผลิตการเกษตร โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิให้ผลผลิต เพิ่มขึ้น และจำหน่ายได้ราคาสูง สามารถส่งเสริมและสนับสนุน การทำการเกษตร โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิปลอดภัยจากสารพิช และข้าวหอมมะลิอินทรีย์ เพื่อเพิ่มมูลค่าและรายได้ให้กับ เกษตรกร เนื่องจากอำเภอไทยเจริญ เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิ เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิเป็นจำนวนมาก มีความชำนาญใน การทำ โดยเฉพาะมีศูนย์ข้าวชุมชน และกลุ่มเกษตรกรที่ปลูก ข้าวหอมมะลิปลอดภัย และข้าวหอมมะลิอินทรีย์ จำหน่าย ต่างประเทศ ได้แก่กลุ่มเกษตรกรทำนาโซ่ กลุ่มเกษตรกรทำนา หนองยอ กลุ่มผลิตข้าวอินทรีย์นิคมปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (นิคม สปก.) เป็นแกนนำในการดำเนินการ ตลาดมีความต้องการ ทั้งภายในและต่างประเทศ รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมทำการเกษตรโดยเฉพาะข้าวหอมมะลิปลอดภัยและข้าวหอมมะลิ อินทรีย์ โดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สมาคมสภาผู้แทน ราษฎร สมาคมวุฒิสภาให้การสนับสนุน วิธีการจัดโซนพื้นที่เป็น รายตำบลให้ชัดเจน กำหนดพื้นที่เป้าหมายในการผลิต ดังนั้น ^{โอกาสการพัฒนาผลผลิตการเกษตรและข้าวหอมมะลิปลอดภัย และข้าวหอมมะลิอินทรีย์} จึงมีมาก จะทำให้ผลผลิตที่สูงขึ้น ราคา ที่แน่นอน จัดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ในระดับสูงสุด อำเภอไทยเจริญยังมีถนนที่มีสภาพชำรุดเสียหาย เนื่องจากมีรถ สัญจร และชนส่งสินค้าเกษตรจำนวนมาก แหล่งน้ำลำน้ำเพื่อ ^{การเกษตร} ส่วนมากตื้นเขินไม่สามารถเก็บกักน้ำได้มาก เกษตรกร ร้องขอให้ภาครัฐช่วยเหลือเป็นประจำ รัฐบาลมีนโยบายพัฒนา ^{โครงสร้างพื้นฐาน} ให้เพียงพอ จึงมีค่อนข้างมากจัดเป็นประเด็น ^{ยุทธศาสตร์} อันดับสูงของอำเภอ
๒	โครงสร้างพื้นฐานยังไม่เพียงพอ บริการประชาชน (ประชาชนใน หมู่บ้าน/ชุมชน ร่องทุกข์ และ ปรับตัวให้อยู่ในสภาพดีเป็น ^{ประจำทุกปี})	

๓	ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำ ค่าใช้จ่ายสูง เป็นหนี้สิน (ประชาชนส่วนใหญ่ยังคง การออมมีน้อย มีหนี้สินมาก ไม่มีที่ดินทำกิน) มีการเคลื่อนย้าย แรงงานและขาดแรงงานใน พื้นที่	อำเภอไทยเจริญเป็นเมืองเกษตรกรรม เกษตรกรส่วนใหญ่ยากจน มีรายจ่ายมากกว่ารายรับ เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูง จำหน่าย ผลผลิตได้ในราคาต่ำ และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานหลังจากฤดู การเก็บเกี่ยวข้าวปี ทำให้ขาดแรงงานภาคการเกษตรในพื้นที่ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นหนี้สิน แนวทางการแก้ไขเบื้องต้น จะต้อง ลดรายจ่ายโดยส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสาน และดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริม เศรษฐกิจฐานราก เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร จัดประเด็น ยุทธศาสตร์ไว้ในแผนพัฒนาอำเภอ เกษตรกรอำเภอไทยเจริญมีการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีในการเพิ่ม ผลผลิตทางการเกษตรมาเป็นเวลานานหลายปี เกษตรกรส่วน ใหญ่ขาดการปรับปรุงและบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุทำให้ดินขาด ความอุดมสมบูรณ์ และมีสารพิษตกค้างในดินและผลผลิต ทางการเกษตร รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการทำเกษตรปลอด สารพิษ และเกษตรอินทรีย์ การปลูกพืชปุ๋ยสดการจัดทำปุ๋ย อินทรีย์ให้กับทุกตำบลของอำเภอไทยเจริญ ยุทธศาสตร์จังหวัด และอำเภอ มีประเด็นส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัยและเกษตร อินทรีย์ครบวงจร โอกาสในการปรับปรุงและแก้ไขดินขาดความ อุดมสมบูรณ์และสารพิษตกค้างซึ่งมีแนวทางค่อนข้างมากจัด เป็น ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาอำเภอ
๔	ต้นขาดความอุดมสมบูรณ์และ มีสารพิษตกค้าง	อำเภอไทยเจริญมีสภาพป่าทางตอนเหนือของอำเภอมีแหล่งน้ำ ธรรมชาติจำนวนมาก แต่มีปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า การไม่ อนุรักษ์ดินและน้ำ ทำให้ทรัพยากรดังกล่าวเสื่อมโทรม ทางแก้ไข จำต้องให้ทุกภาคส่วน ร่วมกันป้องกันทรัพยากรธรรมชาติ ดังกล่าวให้อยู่ในสภาพดี ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายป้องกัน ทรัพยากรธรรมชาติทุกทำลาย และสนับสนุนการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โอกาสแก้ไขพัฒนาจึงมี ค่อนข้างมาก จัดเป็นยุทธศาสตร์ไว้ในแผนพัฒนาอำเภอ อำเภอไทยเจริญมีสถานการศึกษาเพียงพอ แต่จากการสำรวจ แรงงาน (อายุ ๑๕-๔๕ ปี) พบว่าประชากรส่วนใหญ่ ไม่ได้ศึกษาต่อใน ระดับที่สูงขึ้น เนื่องจากมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกษตรกร ขาดทักษะในการประกอบอาชีพ ทางแก้ไขจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ กลุ่มเกษตรกรดังกล่าว เข้าเรียนต่อโดยจังหวัดและอำเภอสนับสนุน อาชีพไปพร้อมกับเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น โอกาสการแก้ไข/ พัฒนาให้เกษตรกรศึกษาต่อและเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพซึ่งมี ค่อนข้างมาก จัดเป็นยุทธศาสตร์พัฒนาอำเภอ
๕	ทัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม (มีการบุกรุกแล้วทางป่า)	อำเภอไทยเจริญมีสภาพป่าทางตอนเหนือของอำเภอมีแหล่งน้ำ ธรรมชาติจำนวนมาก แต่มีปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า การไม่ อนุรักษ์ดินและน้ำ ทำให้ทรัพยากรดังกล่าวเสื่อมโทรม ทางแก้ไข จำต้องให้ทุกภาคส่วน ร่วมกันป้องกันทรัพยากรธรรมชาติ ดังกล่าวให้อยู่ในสภาพดี ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายป้องกัน ทรัพยากรธรรมชาติทุกทำลาย และสนับสนุนการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โอกาสแก้ไขพัฒนาจึงมี ค่อนข้างมาก จัดเป็นยุทธศาสตร์ไว้ในแผนพัฒนาอำเภอ อำเภอไทยเจริญมีสถานการศึกษาเพียงพอ แต่จากการสำรวจ แรงงาน (อายุ ๑๕-๔๕ ปี) พบว่าประชากรส่วนใหญ่ ไม่ได้ศึกษาต่อใน ระดับที่สูงขึ้น เนื่องจากมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกษตรกร ขาดทักษะในการประกอบอาชีพ ทางแก้ไขจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ กลุ่มเกษตรกรดังกล่าว เข้าเรียนต่อโดยจังหวัดและอำเภอสนับสนุน อาชีพไปพร้อมกับเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น โอกาสการแก้ไข/ พัฒนาให้เกษตรกรศึกษาต่อและเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพซึ่งมี ค่อนข้างมาก จัดเป็นยุทธศาสตร์พัฒนาอำเภอ
๖	ขาดทักษะในการประกอบ อาชีพ ประชาชนขาดการศึกษา ต่อเนื่อง การศึกษาในระบบ กลุ่มสาระการเรียนรู้ยังต่ำกว่า มาตรฐานระดับประเทศ	อำเภอไทยเจริญมีสถานการศึกษาเพียงพอ แต่จากการสำรวจ แรงงาน (อายุ ๑๕-๔๕ ปี) พบว่าประชากรส่วนใหญ่ ไม่ได้ศึกษาต่อใน ระดับที่สูงขึ้น เนื่องจากมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกษตรกร ขาดทักษะในการประกอบอาชีพ ทางแก้ไขจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ กลุ่มเกษตรกรดังกล่าว เข้าเรียนต่อโดยจังหวัดและอำเภอสนับสนุน อาชีพไปพร้อมกับเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น โอกาสการแก้ไข/ พัฒนาให้เกษตรกรศึกษาต่อและเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพซึ่งมี ค่อนข้างมาก จัดเป็นยุทธศาสตร์พัฒนาอำเภอ